

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
فارسی	محسن اصغری، امیر افضل، حسن پاسیار، علیرضا جعفری، طنین زاهدی کیا، مریم شمیرانی، سیدجمال طباطبایی نژاد، کاظم کاظمی
عربی زبان قرآن	نوید امساک، هادی پولادی، مجید فاتحی، مرتضی کاظم شیرودی، مرتضی محسنی کبیر، کاظم غلامی، مسعود محمدی، سیدمحمدعلی مرتضوی
دین و زندگی	محمد آقاصالح، محبوبه ابتسام، ابوالفضل احدزاده، محسن بیاتی، محمد رضایی بقا، فردین سماقی، محمد کریمی نیا، سکینه گلشنی، مرتضی محسنی کبیر
زبان انگلیسی	محمد رحیمی نصرآبادی، میرحسین زاهدی، علی شکوهی، علی عاشوری، ساسان عزیزینژاد

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار (۳)	حسین اسفینی، محمد بحیرایی، امیر زراندوز، کورش داودی، رحیم مشتاق‌نظم، علی هاشمی
ریاضی و آمار (۲)	حسین اسفینی، کورش داودی، رحیم مشتاق‌نظم، علی هاشمی
اقتصاد	نسرتین جعفری، سارا شریفی، فاطمه فهیمیان
علوم و فنون ادبی (۳)	سیدعلیرضا احمدی، نسرتین حق‌پرست، سیدجمال طباطبایی نژاد، عارفه‌سادات طباطبایی نژاد، محسن فدایی، حمید محدثی
علوم و فنون ادبی (۲)	محسن اصغری، سیدعلیرضا احمدی، سعید جعفری، محسن فدایی، سیدجمال طباطبایی نژاد، عارفه‌سادات طباطبایی نژاد، فرهاد علی‌نژاد، حمید محدثی، اعظم نوری‌نیا
عربی زبان قرآن (۳) و (۲)	نوید امساک، بشیر حسین‌زاده، محمدصادق محسنی، سیدمحمدعلی مرتضوی، الهه مسیح‌خواه، ولی‌الله نوروزی
تاریخ	علی محمد کریمی، میلاد هوشیار، اسرا مرادی
جغرافیا	محمدعلی خطیبی بایگی، فاطمه سخایی، آزاده میرزایی
جامعه‌شناسی	آرژنتا بیدقی، پارسا حبیبی، مبیناسادات تاجیک
منطق و فلسفه	مجید پیرحسینلو، نیما جواهری، فاطمه‌سادات شریف‌زاده، سنا فیروزه، فرهاد قاسمی‌نژاد
فلسفه دوازدهم – آزمون شاهد (گواه)	منتخب از سؤال‌های کتاب آبی پیمان‌های فلسفه (۲) کنکور انسانی (پایه دوازدهم)
روان‌شناسی	مریم احمدی، فرهاد تراز، مهسا عفتی، فرهاد علی‌نژاد، سوفیا فرخی، محمدابراهیم مازنی

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران
فارسی	طنین زاهدی کیا	طنین زاهدی کیا	محسن اصغری، مریم شمیرانی، مرتضی منشاری
عربی زبان قرآن	نوید امساک	نوید امساک	درویشعلی ابراهیمی، سیدمحمدعلی مرتضوی
دین و زندگی	محمد رضایی بقا	محمد رضایی بقا	سکینه گلشنی، محمدابراهیم مازنی
زبان انگلیسی	آناهیتا اصغری	آناهیتا اصغری	محدثه مرآتی، فریا توکلی
ریاضی و آمار (۳)	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، فاطمه فهیمیان، مهسا عفتی، مهدی ملارمضانی
ریاضی و آمار (۲)	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	ایمان چینی‌فروشان، فاطمه فهیمیان، مهسا عفتی، مهدی ملارمضانی
اقتصاد	فاطمه فهیمیان	فاطمه فهیمیان	سارا شریفی
علوم و فنون ادبی (۳)	فرهاد علی‌نژاد، حمید محدثی	فرهاد علی‌نژاد، حمید محدثی	مرتضی منشاری
علوم و فنون ادبی (۲)	فرهاد علی‌نژاد، حمید محدثی	فرهاد علی‌نژاد، حمید محدثی	مرتضی منشاری
عربی زبان قرآن (۳) و (۲)	سیدمحمدعلی مرتضوی	سیدمحمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی
تاریخ	میلاد هوشیار	میلاد هوشیار	زهره دامیار
جغرافیا	محمدعلی خطیبی بایگی	محمدعلی خطیبی بایگی	مریم بوستان، کامران اله‌مرادی، زهره دامیار
جامعه‌شناسی	ارغوان عبدالملکی	ارغوان عبدالملکی	زهره دامیار
منطق و فلسفه	نیما جواهری	نیما جواهری	مجید پیرحسینلو، فرهاد علی‌نژاد
روان‌شناسی	مهسا عفتی	مهسا عفتی	فرهاد علی‌نژاد

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی (اختصاصی)، فاطمه منصورخاکی (عمومی)
مسئول دفترچه	زهره دامیار (اختصاصی)، فرهاد حسین‌پوری (عمومی)
گروه مستندسازی	مدیر: فاطمه رسولی‌نسب، مسئول دفترچه: زهره قموشی (اختصاصی)، لیلا ایزدی (عمومی)
حروف‌چین و صفحه‌آرا	لیلا عظیمی (اختصاصی)، فاطمه عظیمی (عمومی)
ناظر چاپ	رضا سعدآبادی

فارسی ۲ و ۳

۶- (مریم شمیرانی)

«گرفتن» در ابیات «ب» و «ت» در مفهوم «بازخواست کردن» آمده است.
ابیات دیگر: «الف»: گرفتیم: فرض می‌کنم
«پ»: معطر ساخته‌ای / خانه را از بوی عنبر پر کرده‌ای.

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۱۰۶)

۷- (مسنن اصغری)

ماضی نقلی: پرورده‌اند / ماضی استمراری: به کار نرفته است.
می‌خورد: مضارع اخباری

تشریح سایر گزینه‌ها

گزینه «۱»: آینده: نخواهم گفت / مضارع التزامی: گویم (بگویم) با توجه به حرف ربط «اگر»

گزینه «۲»: ماضی بعید: دیده بودم / ماضی استمراری: نمی‌نشستی

گزینه «۴»: ماضی التزامی: ایستاده باشی / مضارع التزامی: بیفتم

(فارسی ۳، زبان فارسی، صفحه ۹۴)

۸- (مریم شمیرانی)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه «۲» آن است که روزگار بر مردم گران‌مایه سخت می‌گیرد؛ آزادگان را مجروح می‌کند و هر یوسفی را به زندان می‌افکند.

تشریح سایر گزینه‌ها

گزینه «۱»: تحیر امن‌ترین عالم برای عارفان است.

گزینه «۳»: جهان جای تن آسانی نیست که مرگ در کمین است.

گزینه «۴»: اگر کسی ظرفیت ندامت ندارد نباید بی‌پروا ساغر بر لب گیرد.

(فارسی ۳، مفهومی، مشابه صفحه ۱۰۸)

۹- (سیدجمال طباطبایی نژاد)

بیت صورت سؤال و گزینه «۲» بر جاودانگی نیکی کردن تأکید دارند.
رواق زبرد: استعاره از آسمان / گل در بیت سؤال استعاره از عشق و نام نیک است.

گزینه «۱»: از همنشینی با بدان بپرهیز.

گزینه «۳»: خوش باشی و لذت بردن از طبیعت

گزینه «۴»: آنان که مرا خوش نام می‌پندارند، حال درونی مرا نمی‌دانند.

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۸۵)

۱۰- (مسنن اصغری)

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات مرتبط: ترجیح زیبایی ممدوح بر زیبارویان عالم و شرمندگی زیبارویان از حسن بی‌نظیر ممدوح

بیت گزینه «۳» بیانگر پاک دامنی حضرت یوسف (ع) و سربلندی او از تهمت است.

(فارسی ۳، مفهومی، صفحه ۹۷)

۱- (علیرضا پعفری)

کربت: غم، اندوه / خیره‌سر: گستاخ و بی‌شرم، لجوج / تعلل: عذر و دلیل آوردن، درنگ، اهمال کردن، به تعویق انداختن چیزی یا انجام کاری / اندیشه: بدگمانی، اندوه، ترس، اضطراب، فکر

(فارسی ۳، لغت، واژه‌نامه)

۲- (مسنن اصغری)

معنی درست واژه‌ها:

گزینه «۱»: دیباچه: آغاز و مقدمه هر چیز

گزینه «۲»: حمایت: نگه‌دارنده، محافظ / حمایت: محافظ قرار دادن چیزی برای چیز دیگر

گزینه «۳»: معبر: محل عبور، گذرگاه

(فارسی ۳، لغت، ترکیبی)

۳- (مریم شمیرانی)

ب) غربت صحیح است. اگر همچون گل یک‌سال بودن در غربت را برگزیدیم، بلبل را مژده باد که دیگر به گلستان بازگشته‌ایم.

تشریح سایر گزینه‌ها

بیت الف) همان‌طور که از دویی وحدت اندوهگین می‌شود، در وطن از ترس غربی‌بی وطن را گم کرده‌ام.

ج) من که به درگاه تو امید وصال ندارم، کجا می‌توانم فرصت نزدیکی (قربت) به تو را داشته باشم.

د) وقتی خواست از آسمان به زمینیان نزدیک شود، شاه زمین را مانند آسمان آراست.

(فارسی ۳، املا، ترکیبی)

۴- (علیرضا پعفری)

تکرار: یار / مجاز ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها

گزینه «۱»: تشبیه: چو بهار / ایهام: آئی: ۱- آن کسی هستی ۲- لحظه‌ای

ایهام: قرار: ۱- آرامش ۲- عهد

گزینه «۳»: استعاره و تشخیص: شرم کردن زمانه / حسن‌تعلیل: ذکر دلیل شاعرانه برای ظاهر به هم پیوسته گلبرگ‌ها در غنچه (بسته بودن غنچه به دلیل شرمندگی از روی زیبای توست).

گزینه «۴»: اغراق در کوچکی دهان و کمر یار / ایهام تناسب: کام: ۱- آرزو (معنای مورد نظر شاعر) ۲- سقف دهان (با دهان تناسب دارد)

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

۵- (امیر افضل)

ساحری و سامری: جناس ناهمسان / سامری: تلمیح / کافر و سحرآفرین بودن چشم یار: تشخیص

تشریح سایر گزینه‌ها

گزینه «۱»: تشخیص و جناس ندارد. اشاره به آزر بت‌تراش و مانی پیامبر (تلمیح)

گزینه «۳»: تلمیح و جناس ندارد. ای دل: تشخیص

گزینه «۴»: تشخیص ندارد. ای: جناس / می باقی‌الست: تلمیح

(فارسی ۳، آرایه، ترکیبی)

(مسن پاسیار)

۱۶-

گزینه «۱»: «امیدم» و «سرگرانی» وابسته‌های پسین و مضاف‌الیه دارند.
گزینه «۲»: مرغ نوارنگین
گزینه «۳»: سیل دمام
گزینه «۴»: کار بسته

(فارسی ۲، زبان فارسی، صفحه ۱۳۲)

(کاظم کاظمی)

۱۷-

در عبارت صورت سؤال و عبارات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» شناسه فعل، متناسب با سبک متون گذشته، به قرینه فعل قبلی حذف شده است، اما در گزینه «۴» فعل جمله چهارم (باشی) به قرینه لفظی حذف شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها

گزینه «۱»: حذف شناسه «-ند» از فعل «گفت»
گزینه «۲»: حذف شناسه «-م» از فعل «کرد»
گزینه «۳»: حذف شناسه «-ند» از فعل «ببرد»

(فارسی ۲، زبان فارسی، صفحه ۱۳۳)

(کاظم کاظمی)

۱۸-

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: توصیه به اتحاد و هم‌بستگی و تعاون
مفهوم بیت گزینه «۲»: نکوهش نادانی و جهل یا ناکارآمدی اجتماع، بدون آگاهی و دانش

(فارسی ۲، مفهومی، صفحه ۱۲۰)

(مسن پاسیار)

۱۹-

مفهوم عبارت صورت سؤال و گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» این است که فروتنی به انسان بزرگی و ارزش می‌بخشد، اما در گزینه «۳» شاعر توصیه می‌کند که نسبت به کسانی که دانش بیشتری دارند، فروتنی کنید و به فواید فروتنی در این بیت اشاره‌ای نشده است.

(فارسی ۲، مفهومی، صفحه ۱۳۵)

(امیر افضل)

۲۰-

شعر سؤال دو مفهوم دارد: یکی سرزنش نگاه مادی و دنیایی و توصیه به گذشتن از دنیا و عالم ماده؛ مفهوم دیگر آن کشش روح و جان انسان به سمت عالم والا است. بیت گزینه «۳» در ستایش ممدوح شاعر است که بر همه چیز، اعم از روحانی و جسمانی تسلط دارد، پس گزینه بی‌ربطی است.

تشریح سایر گزینه‌ها

گزینه «۱»: سرزنش دل‌بستگی به دنیا
گزینه‌های «۲» و «۴»: کشش روح و جان به سمت عالم والا و میل به ترک دنیا و جسم

(فارسی ۲، مفهومی، صفحه ۱۳۸)

(کاظم کاظمی)

۱۱-

«سرزنش کردن» از معانی واژه «ملالت» نیست.

(فارسی ۲، لغت، واژه‌نامه)

(امیر افضل)

۱۲-

در این عبارت «هول» به معنی ترس است و به همین صورت نوشته می‌شود. -حول: قدرت و توانایی، پیرامون)

(فارسی ۲، املا، ترکیبی)

(مسن پاسیار)

۱۳-

گزینه «۱»: فرنگی معایبان: فرنگی مآبان

گزینه «۲»: خوان: خان

گزینه «۳»: روزه‌خوانی: روزه‌خوانی

(فارسی ۲، املا، ترکیبی)

(سپهریمال طباطبائی نژاد)

۱۴-

در گزینه «۴» آرایه واج‌آرایی در صامت «ش و ب» و مصوت بلند «ا» وجود دارد اما حس آمیزی ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها

گزینه «۱»: دل را نگاه داشتن: کنایه از عاشق کردن / غزال: (آهو) استعاره از یار
گزینه «۲»: جمع گردیدن: کنایه از آسوده خاطر شدن / پریشان و جمع: تضاد
گزینه «۳»: شاعر، راز نهانی در سینه را به عکسی که در آینه می‌افتد، تشبیه کرده است. / سینه: مجاز از دل

(فارسی ۲، آرایه، ترکیبی)

(طنین زاهدی‌کیا)

۱۵-

استعاره: «د»: «سرو خرامان» استعاره از معشوق

اغراق: «ه»: اغراق در رسیدن آه به عرش

کنایه: «الف»: مصراع اول کنایه از بندگی کردن و تعبد/ خاک بر سر کسی کردن: بدبخت و بیچاره کردن کسی

تشخیص: «ب»: مقیم شدن خاک و سفر کردن باد

ایهام: «ج»: مدام: ۱- همیشه و پیوسته ۲- شراب

(فارسی ۲، آرایه، ترکیبی)

عربی، زبان قرآن ۲

(مرثقی مهسنی کبیر)

۲۶-

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: ضمیر «هم» در «دروسهم الصعبة» ترجمه نشده است: «درس‌های سختشان»

گزینه «۲»: کلمه «شیئاً» به معنای «چیزی» ترجمه نشده است.

گزینه «۴»: ضمیر «ی» در معلّماتی (معلّم‌های من) ترجمه نشده است.

(ترجمه)

(مرثقی کاظم شیرووری)

۲۷-

«لم یصبح خائِباً»: نا امید نشد

(ترجمه)

(کاظم غلامی)

۲۸-

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «المؤمنون» (بعد از حرف جرّ «علی» آمده) (المؤمنین) - «أَنْ لَا يَظْلَمَ»: باید جمع باشد: «أَنْ لَا يَظْلَمُوا»

گزینه «۳»: «لا يظلمون» اولاً باید مفرد باشد، ثانیاً باید مجزوم شود، چون فعل نهی است: «لا يظلم» - «أَنْ لَا يَظْلَمُوا»: طبق عبارت فارسی باید مجهول باشد.

گزینه «۴»: اولاً ساختار جمله تغییر کرده است، ثانیاً «لا يظلمون» باید مجزوم شود.

(ترجمه)

ترجمه متن:

مورچه حشره بسیار کوچکی است و او مهندس معماری است که دژها و اتاق‌ها را با مهارتی کامل در زیر زمین می‌سازد و خانه‌اش را در دل زمین انتخاب می‌کند و در آن دانه‌های مختلف را جمع می‌کند. اگر مورچه احساس رطوبت کند، دانه‌ها را به سطح زمین بیرون می‌آورد و آن‌ها را زیر نور خورشید پخش می‌کند تا فاسد نشوند. نوع دیگری از مورچه وجود دارد و آن شیمیدان متخصصی است که علف را به نوعی از کاغذ موقو تبدیل می‌کند و شکل‌های هندسی زیبایی به وسیله آن ایجاد می‌نماید. پس انسان باید برای رسیدن به اهدافش در زندگی، تلاش این حشره کوچک را مدّت نظرش (جلوی چشمانش) قرار دهد.

(مرثقی کاظم شیرووری)

۲۹-

صورت سؤال: مورچه برای پیشگیری از خراب شدن دانه‌ها چه می‌کند؟

گزینه «۲»: آن‌ها را روی زمین زیر نور خورشید قرار می‌دهد!

ترجمه گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: آن‌ها را به سطح زمین می‌برد و سریع آن‌ها را می‌خورد!

گزینه «۳»: از دانه‌ها استفاده نخواهد کرد تا از این حالت خارج شوند!

گزینه «۴»: آن‌ها را به مدتی طولانی در گوشه‌ای از خانه‌اش پخش می‌کند تا خشک شوند!

(درک مطلب)

(مرثقی کاظم شیرووری)

۳۰-

ترجمه عبارت گزینه «۴»: در دل زمین زندگی می‌کند و همیشه متوجه غذاها و دانه‌هایش است!؛ که مطابق متن صحیح است.

ترجمه گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: برخی مهندس معمار هستند که بنای محکمی را بدون تلاش و به راحتی می‌سازند!

گزینه «۲»: انواع مختلفی دارد که یک نوع از آن در متن ذکر شده، آمده است!

گزینه «۳»: از حشراتی است که اندازه‌اش نسبت به دیگران کوچک‌تر نیست!

(درک مطلب)

(هاری پولاری)

۲۱-

«تَنْظُرٌ»: می‌نگرد (رد گزینه‌های ۲ و ۳) / «پداه»: دو دستش = دستانش (رد گزینه ۱) / «یالیتنی»: کاش من (رد گزینه ۱) / «كنت تراباً»: خاک بودم (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

(سیرمهرعلی مرثقی)

۲۲-

«لنا صديق»: ما دوستی داریم، برای ما دوستی هست (رد گزینه ۱) / «يُعين الضعفاء»: به افراد ضعیف یاری می‌رساند / «شداث الدّهر»: سختی‌های روزگار (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «يُطعمم الفقراء»: افراد فقیر را غذا می‌دهد / «عند جوعهم»: در هنگام گرسنگی‌شان (رد گزینه ۴) / «نذکره بالخیر»: او را به نیکی یاد می‌کنیم (رد گزینه ۱)

(ترجمه)

(مرثقی کاظم شیرووری)

۲۳-

«ما كنت رأيت أجود منه»: بخشنده‌تر از او ندیده بودم / «أنه كان ضيقاً عالمياً»: او برگزیده‌ای دانا بود / «يُعطي»: عطا می‌کرد / «قبل أن يأتي إليه محتاج»: پیش از آن که نیازمندی نزد او بیاید.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: کسی باشد (اضافی است)، مراجعه کند (صحیح: بیاید)

گزینه «۲»: کسی (اضافی است)، ندیدم (صحیح: ندیده بودم)، نیازمندان (صحیح: نیازمندی)، عطا می‌کند (صحیح: عطا می‌کرد)

گزینه «۴»: هرچه (ما نفی است)، می‌دیدم (صحیح: ندیده بودم)

(ترجمه)

(کاظم غلامی)

۲۴-

«أصبت»: دچار شدم (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «حمتی شديدة»: تب شدیدی (رد گزینه ۲) / «صبرتنی عاجزاً»: مرا ناتوان گرداند (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «مشاكل المعوقين»: مشکلات معلولان، مشکلات جانبازان (رد گزینه‌های ۱ و ۴) - ضمناً «به طوری که» در گزینه «۴» اضافی است.

نکته: فعل‌هایی را که ساختار «أَنْ + مضارع» دارند، می‌توانیم به صورت مصدر هم ترجمه کنیم: «أَنْ ألقى محاضرةً»: که سخنرانی کنم - سخنرانی کردن

(ترجمه)

(نور امساک)

۲۵-

«كانت للرجل...»: مرد ... داشت (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «حياة بسيطة»: زندگی ساده‌ای، یک زندگی ساده (رد گزینه ۲) / «صار ... مشهوراً»: مشهور شد (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۳۶- (مر تفضی کاظم شیروری)

نکته: منظور از «طلب» در صورت سؤال، همان فعل امر است. و هرگاه امر به صیغه‌های غایب و متکلم باشد، در ابتدای آن «ل» می‌آید (که همان امر به لام است) و در ترجمه از لفظ «باید» استفاده می‌کنیم. ترجمه عبارت: برای یادگیری زبان عربی باید واژه‌های بسیاری بیاموزیم و متن‌های گوناگونی را بخوانیم. در بقیه گزینه‌ها مضارع التزامی وجود دارد:

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «لِیَهْدِنَا»: برای این که ما را هدایت کند.
گزینه «۳»: «لَأَنْبِیْحَ»: برای این که موفق شوم.
گزینه «۴»: «لِنَحْضُلَ»: برای این که بدست آوریم.

(قواعد فعل)

۳۷- (هاری پولاری)

(لِیَنْظُرَ: باید بنگرد) که متضاد آن می‌شود: (لا یَنْظُرُ: نباید بنگرد)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: لا تَبْتَعدُوا (دور نشوید) ≠ اَبْتَعدُوا (دور شوید)
گزینه «۲»: عَلمَ (دانست) ≠ لَمْ یَعِلمَ (ندانست)
گزینه «۴»: سَاقراً (خواهم خواند) ≠ لَنْ أقرأ (نخواهم خواند)

(قواعد فعل)

۳۸- (نویر امساکنی)

در گزینه «۱» فعل «سَجَلَ» مضارع است و به صورت مضارع هم ترجمه می‌شود: «ثبت می‌کنیم / می‌زنیم»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: «لَنْ یُساعدنی»: به من کمک نخواهد کرد.
گزینه «۳»: «لم تحصل»: به دست نیاورده / به دست نیاورده است.
گزینه «۴»: «من ایتعد»: هر کس دور شود / «ایتعد» (جواب شرط): دور می‌شود

(قواعد فعل)

۳۹- (مر تفضی کاظم شیروری)

وقتی افعال ناقصه (کان - صار - لیس - أصبح) بر سر جمله اسمیه (که از مبتدا و خبر تشکیل می‌شود) می‌آیند، اسم را مرفوع و خبر را منصوب می‌کنند. بنابراین «غائبون» خبر أصبح است و باید منصوب شود و شکل صحیح آن «غائبین» می‌باشد.

خبر افعال ناقصه در بقیه گزینه‌ها

در گزینه ۱: «مُغْلَقَةٌ»: خبر لیس و منصوب / در گزینه ۲: «بِتَدْوِقُونَ»: فعل خبر / در گزینه ۴: «یُثْبِتُونَ»: فعل خبر. در تمام گزینه‌ها اسم افعال ناقصه به صورت مرفوع به کار رفته است.

(انواع جملات)

۴۰- (کاظم غلامی)

در این گزینه «کان» در معنای اصلی خود یعنی «بود» به کار رفته است: «این مرد نقاشی بود که بدون دو دست نقاشی می‌کرد.»

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۲»: «کان» معنای «است» می‌دهد ← خداوند بسیار آموخته و مهربان است.
گزینه «۳»: «کان» به عنوان فعل کمکی برای تشکیل ماضی استمراری به کار می‌رود: «خانواده‌اش را به نماز و زکات فرمان می‌داد.»
گزینه «۴»: با توجه به اینکه آیه در ارتباط با قیامت است، «کان» معنای بود نمی‌دهد: «به پیمان‌ها وفا کنید زیرا عهد و پیمان مورد سؤال خواهد بود.»

(انواع جملات)

۳۱- (مر تفضی کاظم شیروری)

صورت سؤال: کدام گزینه کمترین مناسبت را با مفهوم متن دارد؟
ترجمه عبارت گزینه «۳»: خداوند هر کسی را فقط به اندازه توانایی‌اش تکلیف می‌دهد؛ که ارتباط چندانی با متن ندارد.

ترجمه گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: هر کس بکوشد، می‌یابد!
گزینه «۲»: به راستی جهان بر کار، استوار است!
گزینه «۴»: نشانه‌های خود را در آفاق و در درون جان‌هایشان به ایشان نشان خواهیم داد!
(درک مطلب)

۳۲- (مر تفضی کاظم شیروری)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «مجهول - فاعله محذوف» نادرست است. «یُنشئ» فعلی معلوم و دارای فاعل است.

گزینه «۲»: «ش ن أ» نادرست است؛ سه حرف اصلی یا ریشه این فعل، «ن ش أ» است.
گزینه «۴»: «مجرد ثلاثی ...» نادرست است. «یُنشئ» فعلی مزید است.

(تفلیس صرفی و معل اعرابی)

۳۳- (مر تفضی کاظم شیروری)

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «تخصیص» نادرست است. «مُتخصّص» از مصدر «تخصّص»، از باب تفعّل است.

گزینه «۲»: «اسم مفعول، مضاف الیه» نادرست است. «مُتخصّص» اسم فاعل است و نقش صفت را دارد.

گزینه «۳»: «الموصوف» «التمل» نادرست است. «مُتخصّص» صفت برای «کیمیای» است.

(تفلیس صرفی و معل اعرابی)

۳۴- (مسعود ممدوری)

در این عبارت تمام حرکات به طور صحیح بیان شده است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: مُتَدَبِّتُونَ: مُتَدَبِّتُونَ (اسم فاعل است)
گزینه «۲»: مَقْبِرَةٌ: مَقْبِرَةٌ (اسم مکان بر وزن «مَفْعَلَةٌ»)
گزینه «۳»: تَفَرَّجْنَا: تَفَرَّجْنَا / فعل ماضی از باب «تَفَعَّلَ» بر وزن «تَفَعَّلْنَا»

(ضبط حرکات)

۳۵- (مهیر فاطمی)

این تعریف در مورد «الابکم» به معنی «لال» است.

ترجمه عبارت: کر کسی است که نمی‌تواند صحبت کند و موشش صماء است!

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: ترجمه عبارت: «هوایما وسیله‌ای برای منتقل کردن انسان و کالاهای آسمان است»

گزینه «۲»: ترجمه عبارت: «ما امید کسی است که هیچ امیدی برای موفقیت در اهدافش ندارد»

گزینه «۳»: ترجمه عبارت: «گچ ماده‌ای سفید یا رنگی است که با آن بر روی تخته و شبیه آن نوشته می‌شود»

(مفهوم)

دین و زندگی ۲ و ۳

۴۱-

(مفسر رضایی/بنا)

دیدگاه متعادل نسبت به دنیا و آخرت و توجه به رستگاری اخروی به عنوان هدف اصلی زندگی، در عین تلاش برای رشد و تعالی دنیوی، معیاری است که در آیه «وَ مِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي التَّنِيهِ حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ» بدان اشاره شده است.

(دین و زندگی ۳، درس ۱۰، صفحه ۱۳۱)

۴۲-

(ابوالفضل امیرزاده)

پاسخ سؤال از دقت در آیه شریفه «أَقْمِنَ أَسْسُ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنْ اللَّهِ وَ رِضْوَانِ خَيْرٍ أَمْ مَنْ أَسْسُ بُنْيَانَهُ عَلَى شِفَا جُرْفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَ اللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ» مفهوم می‌گردد.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۳)

۴۳-

(مفسر رضایی/بنا)

بهترین زمان برای توبه، دورانی است که توبه آسان‌تر و جبران گذشته راحت‌تر است. فردی که حق الناس بر عهده اوست، در صورتی که به صاحبان حق دسترسی ندارد، باید به نیابت از آنان صدقه دهد و برایشان دعای خیر و طلب آموزش نماید.

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۰۷)

۴۴-

(مفسر رضایی/بنا)

مصراع اول بیت مذکور بیانگر امروز و فردا کردن و کار امروز را به فردا انداختن است که تسویف نامیده می‌شود. در مصراع دوم، محکم شدن درخت خار، همان نفوذ کردن صفات ناپسند با گذر زمان در وجود انسان است.

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه‌های ۱۰۳ و ۱۰۶)

۴۵-

(مفسر آقاصالح)

مهم‌ترین حق خداوند، حق اطاعت و بندگی اوست: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَ اطِيعُوا الرَّسُولَ...».

خداوند نسبت به بندگان خود مهربان است و اگر ببیند که شخص توبه‌کار تلاش خود را کرده و نتوانسته همه گناهان را جبران کند، بقیه موارد را خود جبران نموده و او را عفو می‌کند.

(دین و زندگی ۳، درس‌های ۸ و ۱۰، صفحه‌های ۱۰۵ و ۱۲۸)

۴۶-

(مفسر رضایی/بنا)

خدای متعال به حضرت داود (ع) فرمود: «ای داود! اگر آنان که از من روی گردانده‌اند، می‌دانستند که چگونه انتظار آن‌ها را می‌کشم و شوق بازگشتشان را دارم، بدون شک از شوق آمدن به سوی من جان می‌دادند و بندیدند وجودشان از محبت من از هم می‌گسست.»

تصمیم‌های جدید گاه برای بازگشت (عدول) از مسیری است که چندی به غلط پیموده شده و آثار زیان‌باری بر جای گذاشته است. این‌گونه تصمیم‌ها توبه نام دارد.

(دین و زندگی ۳، درس ۸، صفحه ۹۸)

۴۷-

(مفسر رضایی/بنا)

مجموعه افراد جامعه باید با پیروی از پیامبر اکرم (ص) و امر به معروف و نهی از منکر روابط اقتصادی را سالم نگه دارند.

باید بکوشیم که رزق و روزی حلال به خانه بیاوریم و از همه اموری که سبب ناپاک شدن روزی ما می‌شود، مانند تولید کالا با کیفیت پایین و فریبکاری در معامله خودداری کنیم.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه‌های ۱۲۱ و ۱۲۲)

۴۸-

(مرفضی مفسر/بنا)

از حدیث امیرالمؤمنین (ع) که می‌فرماید: «با معشر التجار الفقه ثم المتجر: ای گروه تاجران و بازرگانان! اول یادگیری مسائل شرعی تجارت، سپس تجارت کردن» درمی‌یابیم که برای به‌دست آوردن (تحصیل) درآمد حلال و پاک باید احکام و مسائل شرعی تجارت را آموخت تا گرفتار کسب حرام نگردیم.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۲۱)

۴۹-

(مفسر رضایی/بنا)

رسول خدا (ص) به رسالت برانگیخته شده بود تا جامعه‌ای بنا نهد که در آن جامعه، به‌جای حکومت ستمگران و طاغوتیان، ولایت الهی حاکمیت داشته باشد و نظام اجتماعی بر پایه قوانین و دستورات الهی استوار گردد. خداوند در این باره می‌فرماید: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَ اطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ». در مقابل آن، به عنوان مثال حکومت خلفای بنی‌امیه و بنی‌عباس بود که آنان از دایره ولایت الهی خارج شدند و آنان نه بر اساس دستورات الهی، بلکه براساس امیال خود حکومت می‌کردند.

(دین و زندگی ۳، درس ۱۰، صفحه‌های ۱۲۸ و ۱۲۹)

۵۰-

(مفسر رضایی/بنا)

احکام و قوانین دین اسلام، علاوه بر این‌که زندگی سالم در دنیا را تضمین می‌کند، سعادت و نیک‌بختی اخروی و ابدی را نیز تأمین می‌نماید. بنابراین، نمی‌توان بایدها و نبایدهای دینی و الهی را با قوانین بشری که اهداف محدود و کوچکی دارند، مقایسه کرد. اگر شخصی مثلاً بگوید: «چرا خداوند برای فلان گناه چنین مجازاتی قرار داده است؟»، نادرست است. چرا که خداوند می‌داند آن گناه مانعی بزرگ بر سر راه سعادت و نعمت‌های ابدی است.

(دین و زندگی ۳، درس ۹، صفحه ۱۱۳)

۵۱-

(سکینه کلشنی)

امام علی (ع) در نامه‌ی خویش به مالک اشتر می‌فرماید: «عده‌ای افراد مورد اطمینان را انتخاب کن تا درباره‌ی وضع طبقات محروم تحقیق کنند و به تو گزارش دهند. سپس برای رفع مشکلات آن‌ها عمل کن... زیرا این گروه [افراد محروم] بیش از دیگران به عدالت نیازمندند.»

(دین و زندگی ۲، درس ۱۵، صفحه ۱۸۸)

۵۲-

(مبویه ایتسام)

راهکار معرفت به نظرات امام در مسائل مختلف زندگی، رجوع به راویان حدیث است (فأرجعوا فیها الی رواة حدیثنا). رجوع به فقها و تفقه در زمینه احکام فردی و اجتماعی پاسخگوی مسائل ما در دوره غیبت خواهد بود (لیتفقهوا فی الدین).

(دین و زندگی ۲، درس ۴، صفحه‌های ۱۷۱ و ۱۷۳)

۵۳-

(فرزین سماقی - لرستان)

پسر و دختر جوان با گذشت، مدارا و تحمل سختی‌ها و ناگواری‌های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نائل می‌شوند.

(دین و زندگی ۲، درس ۱۷، صفحه ۲۱۶)

زبان انگلیسی ۲ و ۳

(ممد رعیمی نصر آباری)

۶۱- ترجمه جمله: «اگر بلیت‌های رزرو شده برای مسافری به‌موقع نرسند، من مجبور خواهم شد تمام سفر را لغو کنم.»

نکته مهم درسی:

در این تست با ساختار شرطی نوع اول روبه‌رو هستیم، پس باید در قسمت دوم جمله از زمان آینده استفاده شود.

(گراهر)

(علی عاشوری)

۶۲- ترجمه جمله: «اگر دوستان اجازه می‌داد به‌مدت یک هفته از ماشینش استفاده کنید، مثلاً چه کار می‌کردید؟»

نکته مهم درسی

با توجه به این که قسمت شرط گذشته می‌باشد (اگر در زمان حال بود، فعل "let" همراه با "if" سوم شخص می‌شد)، پاسخ شرط باید آینده در گذشته شود، زیرا جمله بیانگر شرطی نوع دوم است.

(گراهر)

(علی شکوهی)

۶۳- ترجمه جمله: «هیچ‌کس نمی‌تواند بفهمد شما درباره‌ی چه چیزی دارید حرف می‌زنید. هم‌کلاسی‌هایتان گیج خواهند شد.»

نکته مهم درسی

در این جا به صفت مفعولی از فعل "confused" نیاز داریم.

(گراهر)

(علی عاشوری)

۶۴- ترجمه جمله: «در زمستان، این شهر خیلی پر ازدحام می‌شود، چون افراد زیادی از روستاهای مجاور برای کار به این‌جا می‌آیند.»

(۱) اتصال‌دهنده

(۲) پایدار

(واژگان)

(۳) توسعه‌یافته

(۴) مجاور، پیرامونی

(ساسان عزیزنی نژاد)

۶۵- ترجمه جمله: «تعداد زیادی از نقاشی‌ها در نمایشگاه در روز افتتاحیه فروخته شد.»

(۱) قدردانی، درک

(۲) افتتاحیه

(واژگان)

(۳) سنت، رسم

(۴) تخیل، تصور

(علی عاشوری)

۶۶- ترجمه جمله: «معلم توضیح علی را برای دیر آمدن نپذیرفت. به‌خاطر همین است که او بسیار عصبانی است.»

(۱) اطلاعات

(۲) توضیح، توجیه، بهانه

(واژگان)

(۳) ارتعاش

(۴) مخفف، اختصار

(ساسان عزیزنی نژاد)

۶۷- ترجمه جمله: «اگر شما از محصولات ما کاملاً راضی نیستید، می‌توانید پول خود را پس بگیرید.»

(۱) شرمنده

(۲) علاقه‌مند

(واژگان)

(۳) کسل، خسته

(۴) راضی

(ساسان عزیزنی نژاد)

۶۸- ترجمه جمله: «تعداد زیادی دلیل وجود داشت که چرا تمام آن شغل را به‌دست نیاورد.»

(۱) تعداد زیادی

(۲) توصیه

(واژگان)

(۳) آسیب، فقدان

(۴) وسیله، ابزار

نکته مهم درسی

عبارت "a host of sth/sb" در این جا به معنی «تعداد زیادی از چیزی/کسی» است.

(واژگان)

(مرتضی ممسنی کبیر)

۵۴- با توجه به آیه شریفه «من کان یرید العزّة فلله العزّة جمیعاً»، می‌توان دریافت که عزت، تنها شایسته و براننده‌ی خداوند و کسانی است که او را معبود خود قرار می‌دهند، زیرا سرچشمه‌ی عزت واقعی و همه‌ی عزت‌ها، خداوند است.

(دین و زندگی ۲، درس ۱۶، صفحه‌های ۱۹۷ و ۱۹۹)

(مفسر بیاتی)

۵۵- یکی از مهم‌ترین قدم‌ها در مسیر کمال، تقویت عزت نفس است که معصومین بزرگوار این صفت را از ارکان فضایل اخلاقی دانسته‌اند.

(دین و زندگی ۲، درس ۱۶، صفحه ۱۹۶)

(مبوه ابتسام)

۵۶- در آیه ۲۱ سوره روم: «و من آیاته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاً...». از مسائل خانواده به عنوان آیات و نشانه‌های الهی یاد شده است. قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج، حتماً عفاف پیشه کنند تا خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد.

(دین و زندگی ۲، درس ۱۷، صفحه‌های ۲۰۹ و ۲۱۳)

(ممد رضایی بقا)

۵۷- بر اساس وعده قرآن کریم، برکت و آبادانی همه سرزمین‌ها را فرا می‌گیرد. امام صادق (ع) در این باره می‌فرماید: «در آن هنگام زمین، ذخایر خود را آشکار می‌کند و برکات خود را ظاهر می‌سازد.»

(دین و زندگی ۲، درس ۱۳، صفحه‌های ۱۶۴ و ۱۶۵)

(مرتضی ممسنی کبیر)

۵۸- نباید فاصله میان بلوغ جنسی و عقلی با زمان ازدواج زیاد شود و تشکیل خانواده به تأخیر بیفتد. به‌همین علت، پیشوایان ما همواره دختران و پسران را به ازدواج تشویق و ترغیب کرده و از پدران و مادران خواسته‌اند که با کنار گذاشتن رسوم غلط، شرایط لازم را برای آنان فراهم کنند.

از آن جایی که علاقه و محبت به یک شخص، چشم و گوش را می‌بندد و عقل را به حاشیه می‌راند، امام علی (ع) می‌فرماید: «حبّ الشیء یمعی و یصیم؛ علاقه شدید (افراطی) به چیزی آدم را کور و کر می‌کند.» از این رو پیشوایان دین از ما خواسته‌اند که در مورد همسر آینده با پدر و مادر مشورت کنیم تا به انتخابی درست برسیم.

(دین و زندگی ۲، درس ۱۸، صفحه‌های ۲۲۳ و ۲۲۵)

(مفسر بیاتی)

۵۹- پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «حال کسی که از امام خود دور افتاده و به او دسترسی ندارد، سخت‌تر از حال یتیمی است که پدر خود را از دست داده است. زیرا چنین شخصی، در مسائل زندگی، حکم و نظر امام را نمی‌داند...»

(دین و زندگی ۲، درس ۱۴، صفحه ۱۷۲)

(ممد کریمی نیا)

۶۰- رسول خدا (ص)، به عنوان اسوه عزت در برابر ستمگران، به وعده‌های بزرگان مکه توجه نکرد و این کلام را فرمود.

(دین و زندگی ۲، درس ۱۶، صفحه ۲۰۰)

۷۵- ترجمه جمله: «این متن عمدتاً نوشته شده است تا به کدام یک از سؤالات زیر پاسخ دهد؟»
(علی شکوهی)

«گیاهان چگونه از سایر اشکال حیات متفاوتند؟» (درک مطلب)

۷۶- ترجمه جمله: «بر اساس متن، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که گیاهان قادرند خودشان را تغذیه کنند.»
(علی شکوهی)

«پروتوپلاسم» (درک مطلب)

۷۷- ترجمه جمله: «کدام یک از واژه‌ها یا عبارات زیر در متن تعریف می‌شود؟»
(علی شکوهی)

«پروتوپلاسم» (درک مطلب)

ترجمه متن درک مطلب دوم:

“Plant.e” نماد گیاه الکتریسیته است. رؤیای این است که می‌توانیم از طریق یک فناوری منحصر به فرد، از گیاهان الکتریسیته تمیز (بی‌ضرر) تولید کنیم. محققان دریافته‌اند که گیاهان زنده یک منبع انرژی «سبز» هستند: آن‌ها می‌توانند بیش از ۱۵۰ ولت را توسط تنها یک برگ تولید کنند که برای تأمین انرژی هم‌زمان ۱۰۰ لامپ LED کافی است. زمانی که باد در گیاه می‌وزد و برگ‌ها را حرکت می‌دهد، آن‌ها قادرند که روز و شب و پاییز و زمستان، نیروهای مکانیکی اعمال شده بر سطح برگ را به انرژی الکتریکی تبدیل کنند.

به‌طور جزئی، برگ می‌تواند از طریق فرایندی به‌نام الکتریفیکاسیون تماسی، نیروهای الکتریکی روی سطح خود را جمع‌آوری کند. این نیروها بلافاصله به بافت‌های داخلی گیاه منتقل می‌شوند. بافت گیاه مانند یک «کابل» عمل می‌کند و الکتریسیته تولیدشده را به بقیه قسمت‌های گیاه منتقل می‌کند. بنابراین، به‌سادگی با وصل کردن یک «دوشاخه» به ساقه گیاه، انرژی تولیدشده می‌تواند برای تأمین انرژی دستگاه‌ها استفاده شود.

این فناوری بر پایهٔ روش‌های طبیعی است و برای هم گیاه و هم محیط‌زیست آن، امن (بی‌خطر) است. رشد گیاه توسط تولید الکتریسیته در خطر نیست، بنابراین گیاهان هنگام تولید الکتریسیته به رشد خود ادامه می‌دهند. این به آن معناست که امکان تولید الکتریسیته در همان منطقه‌ای که غذا تولید می‌شود، یا جایی که طبیعت محافظت می‌شوند، وجود دارد. هم‌چنین، این سیستم فواید محیط زیستی دیگری مهیا می‌کند، مانند ذخیرهٔ آب و تنوع زیستی بهبود یافته.

۷۸- ترجمه جمله: «بر طبق متن، الکتریفیکاسیون تماسی یک فرایند تبدیل انرژی مکانیکی به انرژی الکتریکی است.»
(مهم ریمی نصرآباری)

(درک مطلب)

۷۹- ترجمه جمله: «بر طبق پاراگراف دوم، الکتریسیته می‌تواند توسط برگ‌های گیاه تولید شود.»
(مهم ریمی نصرآباری)

(درک مطلب)

۸۰- ترجمه جمله: «به کدام یک از موارد زیر به‌عنوان مزیت الکتریسیته گیاهی اشاره شده است؟»
(مهم ریمی نصرآباری)

«آن به فناوری خیلی پیچیده‌ای نیاز ندارد.»

(درک مطلب)

۶۹- ترجمه جمله: «شما در زندگی‌تان موفق خواهید شد، به شرط این که بیشتر از صحبت کردن دربارهٔ [آن] چیزها، انجامشان دهید.»
(علی عاشوری)

(۱) مکالمه (۲) توصیف (۳) شرط، وضعیت (۴) بازتاب (واژگان)

۷۰- ترجمه جمله: «به ما هشدار داده شد که تماس‌های تلفنی‌مان در زندان نظارت می‌شد.»
(سازمان عزیزی‌نژاد)

(۱) تبدیل کردن (۲) کنترل کردن، نظارت کردن (۳) پیشنهاد کردن (۴) یادآوری کردن (واژگان)

ترجمه متن کلوزتست:

اتم‌ها اساس همه چیز در عالم هستی هستند. هر ماده‌ای از اتم‌ها تشکیل می‌شود. جامدات از اتم‌هایی که به‌طور متراکم بهم فشرده شده‌اند ساخته می‌شوند، در حالی که گازها اتم‌هایی دارند که پراکنده‌اند. پروتون‌ها، الکترون‌ها و نوترون‌ها قسمت‌های اساسی اتم‌ها هستند. قسمت‌های اتم شامل بارهای مثبت و منفی هستند و مسئول بارهای الکتریکی به‌نام الکتریسیته هستند. الکترون‌ها کوچک‌ترین عضو ذرات سه‌گانه هستند که اتم‌ها را تشکیل می‌دهند. آن‌ها در ناحیه‌ای مستقر هستند که انتظار می‌رود دور هستهٔ یک اتم بچرخند. الکترون‌ها بارهای منفی دارند. پروتون‌ها، الکترون‌ها و نوترون‌ها همه به بارهای الکتریکی مرتبط می‌شوند.

۷۱- نکته مهم درسی
جمله در وجه مجهولی است و تنها گزینه با فرمول و ساختار مجهولی گزینهٔ «۲» است.
(میرمبین زاهدی)

۷۲- (۱) جذب کردن (۲) مصرف کردن (۳) تولید کردن (۴) بسته‌بندی کردن، فشردن (کلوزتست)

۷۳- (۱) شامل شدن (۲) استفاده کردن (۳) آلوده کردن (۴) تفاوت داشتن (کلوزتست)

۷۴- نکته مهم درسی
بدا از “expect” که در این جا به‌صورت مجهول آمده است، به مصدر با “to” نیاز داریم.
(میرمبین زاهدی)

ترجمه متن درک مطلب اول:

گیاه دقیقاً چیست و چگونه از سایر اشکال حیات متفاوت است؟ این ممکن است در ابتدا سوال ساده‌ای به نظر برسد. همه می‌دانند که درخت نارون گیاه است، اما سنگ [گیاه] نیست. با این وجود، تعریف دقیق از گیاهان هنوز موضوع مجادله‌برانگیزی میان برخی دانشمندان است.

تمام موجودات زنده از پروتوپلاسم، مادهٔ پیچیده‌ای که از مواد ارگانیک مانند قند، پروتئین و چربی تشکیل می‌شود، ساخته می‌شوند. پروتوپلاسم به‌صورت واحدهای بسیار کوچکی به‌نام سلول آرایش می‌یابند. تمام موجودات زنده از سلول تشکیل می‌شوند. در اواخر دههٔ ۱۹۹۰ میلادی، دانشمندان معتقد بودند که تمام موجودات را می‌توان در قلمروی گیاهان یا حیوانات دسته‌بندی کرد. اشکال حیاتی که سبز رنگ باشند و بتوانند غذای خودشان را با استفاده از انرژی نور تولید کنند در قلمروی گیاهان قرار داده شدند. آن دسته از موجوداتی که فاقد رنگدانهٔ سبز باشند و بتوانند حرکت کنند در زمرهٔ حیوانات در نظر گرفته شدند. محققان اینک قبول دارند که موجودات زنده به‌صورت مناسب‌تری در دو گروه به نام پروکاریوت و یوکاریوت تقسیم می‌شوند. این گروه‌های عمده شامل پنج قلمرو هستند. تفاوت‌های عمده‌ای بین سلول‌ها برای تشخیص بین این گروه‌ها و قلمروها مورد استفاده قرار می‌گیرند.

ریاضی و آمار (۳)

$$\Rightarrow 14a + 2 = 24 + 3a \Rightarrow 14a - 3a = 24 - 2$$

$$\Rightarrow 11a = 22 \Rightarrow a = 2$$

$$\text{پس } b_n = \frac{2n+1}{n+3} \text{ . بنابراین } b_7 = \frac{2(7)+1}{7+3} = \frac{15}{10} = 1.5$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(گورش داوری)

۸۷-

جمله اول a_1 و اختلاف مشترک دنباله d است. بنابراین:

$$a_1 + 2d + a_1 + 8d = 20 \Rightarrow 2a_1 + 10d = 20 \Rightarrow a_1 + 5d = 10$$

$$(-1) \times \begin{cases} a_1 + 5d = 10 \\ a_1 + 16d = 120 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} -a_1 - 5d = -10 \\ a_1 + 16d = 120 \end{cases}$$

$$\Rightarrow 11d = 110 \Rightarrow d = \frac{110}{11} = 10$$

$$a_1 + 5d = 10 \Rightarrow a_1 + 5 \times 10 = 10$$

$$\Rightarrow a_1 = 10 - 50 \Rightarrow a_1 = -40$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۸)

(امیر زرانوز)

۸۸-

ضابطه این دنباله حسابی به صورت $a_n = 2n - 8$ می‌باشد که با توجه به این موضوع، خواهیم داشت:

$$a_n = 2n - 8 \Rightarrow \begin{cases} n=1 \Rightarrow a_1 = 2(1) - 8 = -6 \\ n=2 \Rightarrow a_2 = 2(2) - 8 = -4 \end{cases}$$

$$\Rightarrow d = a_2 - a_1 = (-4) - (-6) = 2$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \xrightarrow{a_1=-6, d=2} \xrightarrow{n=30}$$

$$S_{30} = \frac{30}{2}(2(-6) + 29(2)) = 15 \times 46 = 690$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۱ تا ۷۲)

(گورش داوری)

۸۹-

$$a_1 \times a_1 r \times a_1 r^2 = 125$$

$$\Rightarrow a_1^3 r^3 = 125 \Rightarrow a_1 r = 5 \xrightarrow{a_1=20} \rightarrow 20r = 5 \Rightarrow r = \frac{5}{20} = \frac{1}{4}$$

$$S_n = \frac{a(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow S_5 = \frac{20(1-(\frac{1}{4})^5)}{1-\frac{1}{4}}$$

$$S_5 = \frac{20(1-\frac{1}{1024})}{\frac{3}{4}} = \frac{20 \times \frac{1023}{1024}}{\frac{3}{4}} = \frac{20 \times 1023 \times 4}{1024 \times 3} = \frac{1705}{64}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۳ تا ۸۵)

(مصباحی)

۹۰-

بین ۸ و $\frac{1}{32}$ ، هفت عدد قرار داده‌ایم، بنابراین نسبت مشترک برابر است با:

$$r^{7+1} = \frac{1}{32} \Rightarrow r^8 = \frac{1}{32} \xrightarrow{r>0} r = \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{1}{32}, \frac{1}{16}, \frac{1}{8}, \frac{1}{4}, \frac{1}{2}, 1, 2, 4, 8$$

(مهمر بفریانی)

۸۱-

الگوی اول را الگوی مربعی می‌گویند و رابطه جمله عمومی آن به صورت

$$\Rightarrow a_n = n^2 = 16$$

است. $a_n = n^2$

الگوی دوم را الگوی مثلثی می‌گویند و رابطه جمله عمومی آن به صورت

$$\Rightarrow b_n = \frac{n(n+1)}{2} = 10$$

$$\Rightarrow a_n + b_n = 16 + 10 = 26$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(مهمر بفریانی)

۸۲-

$$d = 4 - 2 = 2, a_1 = 2$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d)$$

$$\Rightarrow 30 = \frac{n}{2}(4 + (n-1) \times 2)$$

$$\Rightarrow 30 = \frac{n}{2}(2 + 2n) \Rightarrow 30 = n + n^2$$

$$\Rightarrow n^2 + n - 30 = 0 \Rightarrow (n-5)(n+6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} n=5 \text{ ق.ق} \\ n=-6 \text{ غ.ق} \end{cases}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۶۹ تا ۷۲)

(مهمر بفریانی)

۸۳-

$$a_1 = 2, a_n = \frac{2}{2^n}$$

$$a_n = a_1 r^{n-1} \Rightarrow \frac{2}{2^n} = 2 \times r^{n-1} \Rightarrow r^{n-1} = \frac{1}{2^n} \Rightarrow r = \frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۷)

(علی هاشمی)

۸۴-

$$\xrightarrow{n=1} \text{فرد} a_n = 3a_1 + 1 = 3 \times 2 + 1 = 7$$

$$\xrightarrow{n=2} \text{زوج} a_n = \frac{a_1}{2} + 1 = \frac{2}{2} + 1 = 2$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۶۰)

(امیر زرانوز)

۸۵-

از رابطه $a_{n+1} = \sqrt{2}a_n$ نتیجه می‌گیریم که این دنباله، هندسی بوده و نسبت مشترک آن $r = \sqrt{2}$ می‌باشد. لذا داریم:

$$a_n = a_1 \times r^{n-1} \xrightarrow{a_1=\sqrt{2}, r=\sqrt{2}} a_n = 2\sqrt{2} \times (\sqrt{2})^{n-1} = 2 \times (\sqrt{2})^{1+n-1} = 2 \times (\sqrt{2})^n$$

(ریاضی و آمار، (۳)، الگوهای غیرقطعی، صفحه‌های ۷۴ تا ۷۸)

(مسین استغینی)

۸۶-

$$b_n = \frac{an+1}{n+a+1} \Rightarrow b_7 = \frac{7a+1}{7+a+1} = \frac{3}{2}$$

$$\Rightarrow (7a+1)(2) = 3(8+a)$$

۹۶- (علی هاشمی)

تعداد حالت‌های ارزشی یک جدول با n گزاره ساده برابر 2^n حالت است،
بنابراین: حالت $2^4 = 16 \rightarrow n=4$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه ۳)

۹۷- (کوروش داوری)

(الف) $(p \Leftrightarrow q) \Leftrightarrow \sim p$

$$(T \Leftrightarrow F) \Leftrightarrow F \equiv F \Leftrightarrow F \equiv T$$

ب) $(p \Leftrightarrow q) \wedge r \equiv (T \Leftrightarrow F) \wedge r \equiv F \wedge r \equiv F$

ج) $(p \vee q) \Leftrightarrow (\sim p \Leftrightarrow q) \equiv (T \vee F) \Leftrightarrow (F \Leftrightarrow F) \equiv T \Leftrightarrow T \equiv T$

د) $(q \wedge r) \Leftrightarrow (p \wedge \sim q) \equiv (F \wedge r) \Leftrightarrow (T \wedge T) \equiv F \Leftrightarrow T \equiv F$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۴)

۹۸- (کوروش داوری)

$$p \wedge (\sim p \vee q) \equiv \underbrace{(p \wedge \sim p)}_F \vee \underbrace{(p \wedge q)}_F \equiv F \vee F \equiv F$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

۹۹- (رهیم مشتاق نطم)

کلاً برای این گزاره ۴ حالت وجود خواهد داشت که با توجه به جدول زیر در دو حالت ارزش این گزاره درست است.

r	p	q	$p \vee r$	$(p \vee r) \Leftrightarrow q$
د	د	د	د	د
د	د	ن	د	ن
د	ن	د	د	ن
د	ن	ن	د	د

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۴)

۱۰۰- (رهیم مشتاق نطم)

q درست، p درست $\Rightarrow (p \wedge q)$ درست
 r نادرست $\Rightarrow (\sim p \vee r)$ نادرست

نادرست است $\Rightarrow (\sim q) \vee (p \wedge r)$
 $\downarrow$ $\downarrow$
 ن   ن

نادرست است. $(q \wedge r) \Rightarrow F$
 د   ن

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۶)

$$\begin{aligned} \text{مجموع } 7 \text{ عدد قرار داده شده} &= \frac{1}{16} + \frac{1}{8} + \frac{1}{4} + \frac{1}{2} + 1 + 2 + 4 \\ &= \frac{1+2+4+8}{16} + 7 = \frac{15}{16} + 7 = \frac{15+112}{16} = \frac{127}{16} \end{aligned}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای غیرقطبی، صفحه‌های ۷۴ تا ۸۵)

ریاضی و آمار (۲)

۹۱- (علی هاشمی)

مجذورهای دو عدد حقیقی x و y را به صورت x^2 و y^2 در نظر می‌گیریم، پس مجموع مجذورهای دو عدد به صورت $x^2 + y^2$ است. در نتیجه عبارت داده شده به صورت $x^2 + y^2 < (x+y)^2$ است.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۱۲ و ۱۳)

۹۲- (رهیم مشتاق نطم)

$$p \Rightarrow q$$

طبق استدلال قیاس استثنایی p نتیجه می‌گیریم:

$$\therefore q$$

$$4+1 > 3+1 \Rightarrow 5 > 4$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۶)

۹۳- (کوروش داوری)

$$p \Rightarrow q$$

استدلال q یک مغالطه است و نتیجه آن ممکن است نادرست باشد،

$$\therefore p$$

$$\left\{ \begin{array}{l} p \\ x > 0 \Rightarrow x^2 > 0 \\ (-4)^2 > 0 \\ q \\ \therefore -4 > 0 \\ p \end{array} \right.$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۱۳ تا ۱۶)

۹۴- (هسین اسفینی)

$$\sqrt{49} \equiv 7 \text{ مربع کامل است} \Rightarrow \text{اگر } 53 \text{ عددی اول باشد}$$

$$4+2^2 > 25 \Rightarrow 2+1 \times 2 = 4 \equiv T$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۶ تا ۱۱)

۹۵- (علی هاشمی)

گزاره $\sim p \vee p$ همواره درست و گزاره $(q \wedge \sim q)$ همواره نادرست است.

$$\underbrace{T}_{\sim p \vee p} \Leftrightarrow \underbrace{F}_{(q \wedge \sim q)} \equiv F$$

پس:

برای به دست آوردن ارزش گزاره زیر از جدول استفاده می‌کنیم.

$$(p \Rightarrow \sim p) \Leftrightarrow \sim p$$

p	$\sim p$	$p \Rightarrow \sim p$	$(p \Rightarrow \sim p) \Leftrightarrow \sim p$
د	ن	ن	د
ن	د	د	د

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استرلال ریاضی، صفحه‌های ۳ تا ۱۱)

اقتصاد

۱۰۱-

(سارا شریفی)

اقتصاد کشور باید پیوسته رشد و شکوفایی مستمر داشته باشد. برای دستیابی به این منظور، لازم است تمامی فعالان اقتصاد کشور تصویر مطلوبی از آینده داشته باشند. بیش تر کشورها این هماهنگی بین نخبگان، مردم و فعالان اقتصادی را با تدوین سند چشم انداز به دست می آورند. در «سند چشم انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران» نیز وضعیت اقتصادی در افق سال ۱۴۰۴ ه. ش. توصیف و مشخص شده است؛ به عبارت دیگر، در سال ۱۴۰۴ ه. ش. اقتصاد کشور در وضعیت و موقعیت (مقصد) تعیین شده بدین صورت خواهد بود:

«کشوری با جایگاه اول اقتصادی در سطح منطقه آسیای جنوب غربی، ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه، رسیدن به اشتغال کامل و ... لازم است که شاخص های کمی کلان برنامه های توسعه و بودجه های سالانه مانند میزان سرمایه گذاری، درآمد سرانه، تولید ناخالص ملی، میزان اشتغال و تورم، کاهش فاصله درآمد میان دهک های بالا و پایین جامعه باید متناسب با این سند چشم انداز تنظیم و تعیین شود.»

(اقتصاد، اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت، صفحه ۱۴۰)

۱۰۲-

(فاطمه فویمیان)

الف) شکوفایی اقتصادی ایران در سال های قبل از ۱۳۰۰ ه. ش الزاماً به معنای عادلانه بودن آن نبود و حکومت های محلی آن زمان، گاه در دریافت خراج و تحمیل هزینه های خود بر مردم مشکلاتی را به وجود می آوردند.

ب) بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ملت ایران بر سرنوشته خود حاکم شد، بساط حاکمان وابسته به بیگانه را از کشور برچید و با تصمیم و عزم خود حرکت به سمت پیشرفت را آغاز کرد.

ج) ویژگی عمده اقتصاد ایران از ۱۳۰۰ تا ۱۳۵۷، جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود.

(اقتصاد، اقتصاد ایران، صفحه های ۱۲۴ تا ۱۲۸)

۱۰۳-

(سارا شریفی)

الف) «فصل چهارم» قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که شامل «اصل ۴۳ تا ۵۵» می شود، با عنوان «اقتصاد و امور مالی» به مسائل اقتصادی کشور پرداخته و چارچوب کلی «نظام اقتصادی» مطلوب خود را ترسیم کرده است.

ب) در اصل ۴۳ قانون اساسی بر لزوم استفاده از علوم و فنون و تربیت افراد ماهر به نسبت احتیاج برای توسعه و پیشرفت اقتصاد کشور، تأکید شده است.

ج) «صنایع مادر»، «بازرگانی خارجی» و «کشتریانی» نمونه های از صناعی است که به صورت مالکیت عمومی و در اختیار دولت است.

د) قانون اساسی با رعایت دو خواست مردم برچیده شدن روابط غلط اقتصادی و طراحی نظام اقتصادی، اجتماعی بر پایه اصول انسان ساز اسلام تدوین شد.

ه) در اصل ۴۹ قانون اساسی در زمینه مبارزه با ثروت اندوزی از روش های غیرقانونی و نامشروع و بازگرداندن ثروت های ناشی از این گونه اعمال تأکید شده است.

(اقتصاد، اقتصاد ایران، صفحه های ۱۲۸ تا ۱۳۱)

۱۰۴-

(نسرین پیغمبری)

الف) قوه مجریه یا دولت با داشتن بودجه و سیاست گذاری و مقررات گذاری اقتصادی و مالی، نقش اساسی در برنامه ریزی اقتصادی دارند. هم چنین اجرای قوانین و برنامه ها نیز بر عهده قوه مجریه است.

ب) بازسازی خرابی های ناشی از جنگ: دهه دوم انقلاب بود که همان دوران سازندگی است.

جذب سرمایه های خارجی و واگذاری کارخانه های دولتی به بخش خصوصی: دهه سوم

اولویت دادن به اقتصاد: دهه چهارم یا از ابتدای دهه ۸۰

پ) ۱۳۹۰: سال جهاد اقتصادی ۱۳۹۱: سال تولید ملی

(اقتصاد، اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت، صفحه های ۱۳۵ تا ۱۳۸)

۱۰۵-

(فاطمه فویمیان)

الف) در دوران قاجار بی کفایتی و عیاشی حکام به اوج رسید و ایران فرصت طلایی خود را برای جبران عقب ماندگی نسبت به اروپا از دست داد.

ب) در دوره پایانی حکومت صفویه، حمله افغان و حتی کشورگشایی نادر و دست اندازی به اقتصاد هند اقتصاد ایران را تضعیف و از کانون تحولات دور کرد.

ج) تعدی حکومت پهلوی بر موقوفات و مالکیت های خصوصی و عمومی، واگذاری منابع نفتی و معدنی به بیگانگان، اجرای برنامه موسوم به انقلاب سفید که آخرین لطمه را بر بدنه کشاورزی و اقتصاد روستایی ایران زد بر بیماری اقتصاد ایران افزود.

د) گزینه «۱»: در این دوران اقتصاد ایران به جای اتکا بر پایه های بومی و درونزای داخلی و ملی خود به قدرت های بزرگ متکی شد.

گزینه «۲»: در دوره پهلوی در نتیجه افزایش درآمدهای نفتی، قدرت اقتصادی دولت افزایش یافت.

گزینه «۴»: در نیمه اول حکومت صفویه علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه های دینی و اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی مناسب داشت.

(اقتصاد، اقتصاد ایران، صفحه های ۱۲۴ تا ۱۲۸)

۱۰۶-

(کتاب آبی)

الف) صحیح است.

ب) صحیح است.

ج) صحیح است.

د) در اقتصاد مردمی، برنامه های دولت، زمینه ساز افزایش مشارکت مردم در اقتصاد است. در اثر رشد توانمندی های اقتصادی مردم، اقتصاد کشور با شتاب، استحکام، گستردگی و عمق بیشتر پیشرفت می کند.

ه) فراگیر شدن دانش در تمام سطوح تولیدی و به کارگیری آن توسط تمامی تولیدکنندگان، کاهش هزینه ها و افزایش درآمدهای ملی را به ارمغان می آورد.

و) اقتصادهای تک محصولی همانند گیاهان و درختان تک ریشه، مقاومت و ماندگاری کمتری دارد و به راحتی از جای کنده می شود. بنابراین هر چه منابع درآمدی کشور گوناگون تر باشد، مقاومت و در پی آن پیشرفت کشور بیشتر تضمین می شود.

(اقتصاد، اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت، صفحه های ۱۴۰ تا ۱۴۳)

۱۱۲- (عارف‌سارادت طباطبایی نژاد)
عبارت گزینۀ «۲» صحیح است. عبارت گزینۀ «۱» مربوط به دورۀ سوم، عبارت گزینۀ «۳» مربوط به دورۀ اول و عبارت گزینۀ «۴» مربوط به دورۀ دوم است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۶۹ و ۷۰)

۱۱۳- (مسن خدایی)
لاله ایهام دارد: ۱- گل لاله ۲- نوعی چراغ پایه‌دار که شمع را در آن می‌گذارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه‌های ۸۹ و ۹۰)

۱۱۴- (سید علیرضا احمدری)
«سیب» ایهام تناسب دارد: ۱- چانه (استعاره از چانه) ۲- نوعی میوه که در این معنا با «باغ»، «برگ» و «به» تناسب دارد.

«به» ایهام تناسب دارد: ۱- بهتر ۲- نوعی میوه که در این معنا با «باغ»، «برگ» و «سیب» تناسب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع معنوی، صفحه‌های ۹۰ و ۹۱)

۱۱۵- (ممیر مهرئی)
ایهام: «زلف به خون شکستن»: ۱- حالت دادن به زلف به قصد عاشق‌کشی ۲- شکن افکندن و حالت دادن به زلف با خون کسی / «قصه دراز است»: ۱- قصه طولانی است ۲- زلف بلندی است / جناس همسان: «که» اول: چه کسی، «که» دوم: حرف ربط

تشریح سایر گزینها:

گزینۀ «۲»: فاقد تشخیص / ایهام تناسب: «شکر»: ۱- نوعی خوراکی ۲- معشوقه خسرو که در این معنا با «شیرین» تناسب دارد.

گزینۀ «۳»: فاقد تشبیه / ایهام: «تاب»: ۱- توان ۲- چین و شکن

گزینۀ «۴»: فاقد استعاره/اغراق: بزرگ‌نمایی در زیبایی با روشنی چهره معشوق
(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۱۱۶- (مسن خدایی)
خسرو ایهام تناسب دارد. معنای نزدیک پادشاه که استعاره از معشوق است که در بیت کاربرد دارد و معنای دور آن خسرو پرویز، پادشاه ساسانی که کاربرد ندارد، ولی با فرهاد تناسب دارد. / جهانی چون مگس جمعند، اغراق ایجاد کرده است. / جهان مجاز از مردم جهان / خسرو استعاره از معشوق است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۱۱۷- (سید علیرضا احمدری)
وزن بیت گزینۀ «۴»: فاعلاتن مفاعلن فعلن

تشریح سایر گزینها:

گزینۀ «۱»: ابدال در رکن پایانی مصراع اول و دوم

گزینۀ «۲»: ابدال در ارکان پایانی هر دو مصراع و رکن نخست مصراع دوم

گزینۀ «۳»: ابدال در رکن پایانی مصراع دوم

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه ۸۵)

۱۱۸- (نسرین فق‌پرست)
بیت «الف»: «گوید» در مصراع دوم ابدال دارد.

بیت «ب»: «همه» در پایان مصراع اول اختیار وزنی بلند بودن هجای پایانی دارد.

بیت «ج»: رکن آغازین مصراع دوم قلب دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۶)

۱۰۷- (سارا شریفی)

الف) عدالت منطقهای و استانی (اصل ۴۸)

ب) اقتصاد مردمی و رد سلطه بیگانگان (اصل ۴۳)

پ) امور مالی دولت (اصول ۵۱ تا ۵۵)

ت) اقتصاد وسیله است نه هدف (مقدمه قانون اساسی)

ث) محدوده فعالیت بخش‌های اقتصادی (اصل ۴۴)

ج) توسعه پایدار و عدالت بین نسلی (اصل ۵۰)

چ) حقوق اقتصادی شهروندان (اصول ۴۶، ۴۷ و ۴۹)

ح) منابع مالی حکومت برای ایفای وظایف (اصل ۴۵)

(اقتصاد، اقتصاد ایران، صفحه‌های ۱۲۹ تا ۱۳۲)

۱۰۸- (سارا شریفی)

الف) دولتی شدن بیش از حد اقتصاد ایران در پایان حکومت پهلوی و با «افزایش درآمدهای نفتی» شکل گرفت. در سال‌های اول بعد از پیروزی انقلاب نیز به دو دلیل نقش دولت و حضور آن در اقتصاد افزایش یافت: ۱- به دنبال اعلام قانون ملی شدن بعضی از فعالیت‌های اقتصادی، اداره تعداد قابل توجهی از کارخانه‌ها و مؤسسات تولیدی - تجاری به دولت سپرده شد. ۲- سهم دولت در اقتصاد در وضعیت جنگی در همه کشورهای افزایش می‌یابد.

ب) محاصره اقتصادی ایران با هدف «تضعیف توان اقتصادی و دفاعی» کشور انجام گرفت.

ج) سیاست دولت ایران در روند توسعه کشور پس از اتمام جنگ بازگشت دولت به نقش و وظایف اصلی خود و افزایش مشارکت بخش‌های خصوصی و مردمی بود.

(اقتصاد، اقتصاد ایران، صفحه‌های ۱۳۲ و ۱۳۳)

۱۰۹- (نسرین بیغری)

الف) نتایج دوران سازندگی به ثمر رسیدن بسیاری از طرح‌های اقتصادی و مولد بود که باعث افزایش تولید ناخالص ملی و درآمد سرانه شد.

ب) در منحنی شماره «۲» از سال ۶۷ که سال پایان جنگ است، درآمد سرانه افزایش می‌یابد و به سمت بالا گرایش پیدا می‌کند.

(اقتصاد، اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت، صفحه‌های ۱۳۶ و ۱۳۷)

۱۱۰- (کتاب آبی)

تأکید بر اصلاح نظام مالیاتی، افزایش صادرات غیرنفتی و حرکت به سمت فروش فرآورده‌های نفتی به جای نفت خام به تنوع منابع درآمدی کشور کمک می‌کند.

(اقتصاد، اقتصاد ایران در مسیر پیشرفت، صفحه ۱۳۳)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۱۱- (عارف‌سارادت طباطبایی نژاد)

- «سگ ولگرد» اثر صادق هدایت است.

- علی محمد افغانی از نویسندگان نسل اول نثر معاصر نیست.

- در سال‌های پس از ۱۳۴۲، ادبیات مقاومت در ادبیات داستانی شکل گرفت.

- ویژگی نثر پس از سال ۱۳۴۲، روی آوردن به داستان کوتاه، ترجمه آثار داستانی آمریکای لاتین و همدردی با ستم‌کشیدگان دنیا و کثرت نویسندگان

است و سبک تلفیقی مربوط به نویسندگان قبل از این نسل است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۷۳)

۱۲۵- (عمیر مهرئی)
بیت «الف»: تشبیه: «چشم» به «آهو» و «دل» به «پلنگ» تشبیه شده است.

بیت «ج»: مجاز: «فصل گل» مجاز از فصل بهار است.

بیت «د»: استعاره: «بت» استعاره از معشوق است.

بیت «ب»: کنایه: مصرع اول کنایه از عاشق بودن است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۱۲۶- (ممسن خدایی)
«پرده‌در» کنایه از رسواکننده / «سر به مهر» کنایه از سر بسته و مهر شده / عالم مجاز از مردم عالم

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، ترکیبی)

۱۲۷- (عمیر مهرئی)
وزن اصلی مصرع «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۲)

۱۲۸- (سید جمال طباطبایی نژاد)
گزینۀ «۱»: «مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن» وزن یک پایه‌ای است و دوری نیست.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۲»: مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن (دوری)

گزینۀ «۳»: مفتعلن مفتعلن مفتعلن مفتعلن (دوری)

گزینۀ «۴»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (دوری)

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۸ تا ۹۲)

۱۲۹- (سعید یغفری)
«UU / -U - U / -U - U» مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فاعلاتن / ردیف «که ندارد» پایه آوایی پایان مصرع است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۱»: «UU / -U - U / -U - U» مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

گزینۀ «۲»: «UU / -U - U / -U - U» فعولن فعولن فعولن

گزینۀ «۳»: «UU / -U - U / -U - U» مفتعلن فاعلاتن مفتعلن فاعلاتن

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۳۰- (ممسن اصغری)
در بیت صورت سؤال شاعر می‌گوید: نتوانسته است گرهی از کار دیگران را باز کند و مفهوم مقابل آن یعنی «حل کردن مشکل مردم» در بیت گزینۀ «۳» مطرح شده است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۱»: این بیت با مفهوم بیت صورت سؤال قرابت دارد.

گزینۀ «۲»: تنها با تجلی و رونمایی معشوق، مشکل عاشقان (خلق) برطرف می‌شود.

گزینۀ «۴»: تلاش ناتمام گوینده بی‌نتیجه مانده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهومی، صفحه ۸۶)

۱۱۹- (عمیر مهرئی)
در بیت صورت سؤال تنها در رکن پایانی مصرع دوم ابدال رخ داده است. همچنین هجای پایانی مصرع دوم کشیده است که بلند به حساب خواهد آمد. (علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، ترکیبی)

۱۲۰- (سید جمال طباطبایی نژاد)
سه اختیار وزنی «آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن، ابدال و بلند بودن هجای پایان مصرع» در گزینۀ «۲» به شرح زیر آمده است.

گزینۀ «۲»: وزن: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فعلن». در رکن آغازین هر دو مصرع، شاعر به جای «فاعلاتن» از «فاعلاتن» استفاده کرده است. / در رکن پایانی مصرع دوم شاعر به جای «فعلن» از «فعلن» استفاده کرده که ابدال است. / هجای پایانی هر دو مصرع کشیده است که بلند محسوب می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۱»: وزن: «فاعلاتن فاعلاتن فعلن». پایه آغازین هر دو مصرع از فاعلاتن به جای فاعلاتن استفاده شده که اختیار وزنی است. ضمناً رکن دوم مصرع دوم ابدال دارد.

گزینۀ «۳»: وزن: «فاعلاتن مفتعلن فعلن». پایه آغازین مصرع دوم با فاعلاتن شروع شده که اختیار وزنی است و هجای پایانی هر دو مصرع، کشیده است که بلند محسوب می‌شود (دو اختیار وزنی)

گزینۀ «۴»: وزن: «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن». در چنین وزنی هیچ اختیار وزنی به‌جز پایان مصرع ممکن نیست. هجای پایانی مصرع اول «نار» هجای کشیده است (یک اختیار وزنی)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۸۳ تا ۸۶)

علوم و فنون ادبی (۲)

۱۲۱- (فرهاد علی نژاد)
«شرفنامه بدلیسی» از آثار نثر ساده سبک هندی است. دیباچه این اثر، مانند دیباچه «عیار دانش»، به نثر مصنوع نگاشته شده است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی و تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۸۰، ۸۱، ۸۳ و ۸۴)

۱۲۲- (عارف‌سارادت طباطبایی نژاد)
بیت سوم از مضامین رایج در ادبیات کهن است: جان عاشق در برابر معشوق ارزشی ندارد. در گزینه‌های دیگر، این که زخم، تیغ را در برکشد، استفاده از مفهوم تبدیل آب دریا به باران برای رساندن مفهوم بخشش با واسطه و توصیف یکتاپیرهن بودن مردگان و هوای خوش عدم، از نمونه‌های مضمون‌یابی و ارائه خیال خاص است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه ۸۳)

۱۲۳- (اعظم نوری‌نیا)
الف) ازمنه سابقه و قرون ماضیه: مطابقت صفت و موصوف به تقلید از عربی
ب) خاطر خطیر خسرو جهانگیر: تنابع اضافات در مقام تمجید از بزرگان

ج) بساط نشاط مبسوط گردانیده: استفاده از وجه وصفی

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۸۳ و ۸۵)

۱۲۴- (سید علیرضا امیری)
بیت گزینۀ «۴» فاقد آرایه کنایه است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینۀ «۱»: «دل از دست دادن» کنایه از ناامیدی و ناراحتی

گزینۀ «۲»: گوش به راه (نهان) کنایه از منتظر خبر ماندن

گزینۀ «۳»: دست کسی را نگرفتن کنایه از مانع نشدن

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان، صفحه‌های ۹۵ تا ۹۷)

عربی زبان قرآن (۳) و (۲)

۱۳۱-

(مفرد صارق مفسنی)

«هذا خلقُ الله»: این آفرینش خداست (رد گزینه ۱) / «فأروني»: پس به من نشان دهید (رد سایر گزینه‌ها) / «ماذا خلق»: چه خلق کردند (کرده‌اند) (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «الَّذِينَ من دونه»: کسانی که غیر از اویند (عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۵۳)

۱۳۲-

(سید ممدعلی مرتضوی)

«لما»: وقتی که / «رأيت»: دیدم / «في المطبخ»: در آشپزخانه (رد گزینه ۳) / «بعد ساعة»: پس از ساعتی، بعد از یک ساعت / «تظاھر»: وانمود کرد (رد گزینه ۱) / «لم يأكل شيئاً»: چیزی نخورده است (رد سایر گزینه‌ها) / «أنا قطعة من الخبز»: مگر یک قطعه نان، به جز قطعه‌ای نان / «و هو جائع»: و او گرسنه است (رد گزینه‌های ۱ و ۲)

(عربی (۳)، ترجمه، ترکیبی)

۱۳۳-

(بشیر حسین زاره)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «فهذا إنتصار الإسلام» باید به صورت «پس این پیروزی اسلام است» ترجمه شود.
گزینه ۲: «لن تُفنى الأمة» معادل «مَلت نابود نخواهد شد» است. «لن» فعل مستقبل منفی می‌سازد و هم‌چنین «تُفنى» باید مجهول ترجمه شود.
گزینه ۴: «الصغرى» اسم تفضیل است و باید به صورت «کوچک‌تر» ترجمه شود: «غرفتي الصغرى»: اتاق کوچک‌ترم

(عربی (۲)، ترجمه، ترکیبی)

۱۳۴-

(نویر امسکی)

«حکایت می‌شود»: یحکی (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «کشاورزی مزرعه‌ای بزرگ داشت»: مُزارعاً کانت له مزرعة كبيرة (رد گزینه ۳) / «در آن»: فیها (رد گزینه ۴) / «انواع پرندگان»: أنواع الطيور (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «که پرورش می‌داد»: (در ترجمه جملات وصفیه داشتیم: فعل ماضی + فعل مضارع = فعل ماضی استمراری) بُرّتی (رد گزینه‌های ۱ و ۴)

(عربی (۳)، ترجمه، صفحه ۵۵)

۱۳۵-

(مفرد صارق مفسنی)

«الجماعتين» با حرکت کسره روی حرف آخر (علامت مثنای مذکر) صحیح است.

(عربی (۳)، ضبط حرکات، صفحه ۴۷)

۱۳۶-

(سید ممدعلی مرتضوی)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مضاف الیه ...» نادرست است. «مجرور بحرف الجر» صحیح است.

گزینه ۲: «اسم للأفعال التاقصة» نادرست است. «أقوی» خبر افعال ناقصه است.

گزینه ۴: «مجهول - ... و نائب فاعل» نادرست است.

(عربی (۲)، تحلیل صرفی و ملل اعرابی، صفحه ۹۳)

۱۳۷-

(سید ممدعلی مرتضوی)

در گزینه ۳: فعل «یغض»: بر هم نهد» مناسب است.

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: «..... چشمم از اشک در آن روز دردآور! (لبریز شد)»
گزینه ۲: «..... چشمی که شب‌ها در راه خدا بیدار ماند! (گریه نخواهد کرد)»
گزینه ۳: «کاش جوان ..... چشمش را از حرام‌های خداوند! (ارزان شود)»
گزینه ۴: «هنگامی که چشم‌ها سخن بگویند، ..... حقیقت! (آشکار می‌شود)» (عربی (۳)، مفهومی، ترکیبی)

۱۳۸-

(الله مسیح فواه)

ترجمه صورت سؤال: حرف «لام» را مشخص کن که به معنی «حتی» باشد. منظور سؤال، پیدا کردن حرف لام به معنی «تا، تا اینکه» (لام ناصبه) است. با توجه به ترجمه گزینه‌ها در می‌یابیم که «لام» در گزینه ۱ به معنای «حتی» است. ترجمه عبارت: پدرم با معلم تماس تلفنی گرفت تا او را از دلیل غیبتم در مدرسه آگاه سازد!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: «لیحضر»: لام امر به معنی «باید» / «للامتحان»: لام جر به معنی «برای»

گزینه ۳: «فلیجلب»: لام امر به معنی «باید» / «لنا»: لام جر به معنی «برای»

گزینه ۴: «لاأخذ» و «للمعلم»: لام جر به معنی «برای»

(عربی (۲)، قواعد فعل، صفحه ۷۷)

۱۳۹-

(سید ممدعلی مرتضوی)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن ادات استثناء (إلّا) نیامده باشد. در گزینه ۲: «إلّا» در واقع مخفف «أن + لا» است و ادات استثناء نیست. ترجمه عبارت: پدرم دو بار تو را نصیحت کرد که کارهایت را هرگز به تأخیر نیندازی!

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «إلّا» اول که قبل از فعل «تعتمدوا» آمده، مخفف «أن + لا» است اما «إلّا» دوم ادات استثناء می‌باشد.

گزینه ۳: «إلّا» ادات استثناء است.

گزینه ۴: «إلّا» ادات استثناء است.

(عربی (۳)، اسلوب استثناء، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۵)

۱۴۰-

(ولی الله نوروزی)

در گزینه ۲: «طریق» مستثنی منه است که ذکر شده است و ارکان جمله قبل از إلیا کامل است. (ترجمه عبارت: راهی برای رسیدن به بزرگی یافت نمی‌شود، به جز تلاش!)

در سایر گزینه‌ها مستثنی منه در جمله قبل از إلیا نیامده است.

(عربی (۳)، اسلوب استثناء، صفحه‌های ۴۳ تا ۴۵)

تاریخ (۳)

۱۴۱-

(علی ممد کریمی)

پس از سرکوبی شورش خزعل و بعضی شورش‌های پراکنده دیگر، با توجه به امنیتی که رضاخان به‌وجود آورده بود، محبوبیت او افزایش یافت.

(تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه ۹۲)

۱۵۰- (اسرا مرادی)
پس از موفقیت کودتا، زاهدی نخست‌وزیر شد و اعلام حکومت نظامی کرد. دکتر مصدق و تعدادی از همکاران و یاران نزدیکش دستگیر و سپس محاکمه شدند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: طراحی کودتای ۲۸ مرداد حاصل توافق آمریکا و انگلیس بود. گزینه «۲»: با ورود مأمور ویژه سیا به ایران در اواسط تیر ۱۳۳۲ و ملاقات او با فضل‌الله زاهدی، مقدمات اجرای کودتا فراهم شد. گزینه «۳»: پس از کودتا، گروهی از شخصیت‌های ملی و مذهبی و از جمله تعدادی از استادان دانشگاه تشکیلی به نام نهضت مقاومت ملی را پایه‌گذاری کردند. (تاریخ (۳)، نهضت ملی شرف صنعت نفت ایران، صفحه‌های ۱۲۲ تا ۱۲۴)

جغرافیا (۳)

۱۵۱- (فاطمه سفایی)
حمل‌ونقل پایدار یعنی حمل‌ونقلی که در آن نیازهای مربوط به حمل‌ونقل به خوبی رفع شود و دسترسی عادلانه همه مردم، ایمنی آن‌ها و سلامت محیط زیست در برنامه‌ریزی برای حال و آینده آن در نظر گرفته شود. (جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۵۹)

۱۵۲- (فاطمه سفایی)
حمل‌ونقل چندوجهی یا چندمنظوره، «ترکیبی از دو یا چند شیوه مختلف حمل‌ونقل» است. (جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۶۵)

۱۵۳- (فاطمه سفایی)
کشور ایران موقعیت جغرافیایی و ترابری بسیار مناسبی در منطقه جنوب غربی آسیا و قفقاز دارد. از این رو، سرمایه‌گذاری در زمینه توسعه حمل‌ونقل، به‌ویژه حمل‌ونقل آبی و ریلی، می‌تواند موجب پیشرفت اقتصاد و گسترش تجارت ایران با سایر کشورها شود. (جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۱)

۱۵۴- (فاطمه سفایی)
زمان واقعی یا ساعت محلی اختلاقی در برنامه حرکت وسایل حمل‌ونقل و فعالیت‌های اقتصادی و باز و بسته شدن ادارات و کارخانه‌ها و .. در داخل یک کشور و بین کشورها پدید می‌آورد. به همین سبب، کشورها به‌جای ساعت واقعی از ساعت رسمی یا استاندارد استفاده می‌کنند. (جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۱۵۵- (فاطمه سفایی)
هنگام عبور از این خط از غرب به شرق باید یک روز به تقویم اضافه شود و برعکس، هنگام عبور از شرق به غرب، باید یک روز از تقویم کم شود. (جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۵)

۱۵۶- (فاطمه سفایی)
اگر خورشید در ساعت ۱۲ ظهر بر فراز نصف‌النهار «الف» قرار گرفته باشد و سه ساعت بعد بر فراز نصف‌النهار ب قرار بگیرد، می‌توانیم بگوییم که نقطه «الف» و ب «سه ساعت اختلاف زمان و ۴۵ درجه اختلاف طول جغرافیایی دارند. (جغرافیا (۳)، جغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۷۶)

۱۴۲- (علی‌محمد کریمی)
یکی از اقدامات رضاشاه، اسکان اجباری عشایر بود. هدف آن، مهار کردن نیروی رزمی عشایر بود. این اقدام، از رونق دامداری کشور کاست و باعث شد که کشور ایران از نظر دامی به بیگانه نیازمند شود. (تاریخ (۳)، ایران در دوره حکومت رضاشاه، صفحه ۹۴)

۱۴۳- (علی‌محمد کریمی)
حکومت استالین با اجرای برنامه‌های مختلف اقتصادی و فرهنگی، تغییر و تحول چشمگیری در شوروی ایجاد کرد. (تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۹۸)

۱۴۴- (علی‌محمد کریمی)
موسولینی در بُعد روابط خارجی، سوادای احیای دوباره امپراتوری روم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا را در سر می‌پروراند. (تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۰)

۱۴۵- (علی‌محمد کریمی)
ژاپنی‌ها به ناوگان ایالات متحده آمریکا در پرتل‌هاربر واقع در اقیانوس آرام حمله کردند و ضربه سختی به آن زدند. پس از این حمله، این کشور به نفع متفقین وارد جنگ شد. (تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه ۱۰۵)

۱۴۶- (اسرا مرادی)
در حالی که ارتش آلمان در خاک شوروی بود به سوی ایران پیشروی می‌کرد، دولت‌های شوروی و انگلستان از حکومت ایران خواستند که آلمانی‌ها را اخراج کند و به اقدامات خصمانه علیه هیتلر دست بزند. چون حکومت رضاشاه به این درخواست توجهی نکرد، نیروهای شوروی و انگلستان در سوم شهریور ۱۳۲۰ از شمال و جنوب به ایران هجوم آوردند. انورسادات، رئیس‌جمهور مصر، نخستین رئیس یک کشور عرب و مسلمان بود که با وساطت آمریکا با اسرائیل پیمان صلح امضا کرد. (تاریخ (۳)، جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن، صفحه‌های ۱۰۸ و ۱۱۱)

۱۴۷- (اسرا مرادی)
در فاصله سال‌های ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲، شاه فقط بر ارتش مسلط بود و نظارت و قدرت اداری و اجرایی کشور در اختیار مجلس شورای ملی و هیئت دولت بود. (تاریخ (۳)، نهضت ملی شرف صنعت نفت ایران، صفحه ۱۱۵)

۱۴۸- (اسرا مرادی)
پس از مذاکراتی که میان نماینده دولت ایران و نماینده شرکت نفت ایران و انگلیس با هدف بازنگری در قرارداد نفت جنوب و تأمین منافع ایران صورت گرفت، قرارداد الحاقی تدوین و امضا شد. (تاریخ (۳)، نهضت ملی شرف صنعت نفت ایران، صفحه ۱۱۶)

۱۴۹- (اسرا مرادی)
آیت‌الله سید ابوالقاسم کاشانی، که سابقه طولانی در مبارزه با استعمار انگلستان داشت، با جدیت تمام از جنبش ملی شدن صنعت نفت حمایت کرد. وی در اعلامیه‌ای، مبارزه برای ملی شدن نفت را تکلیفی دینی و وطنی ملت ایران برشمرد. (تاریخ (۳)، نهضت ملی شرف صنعت نفت ایران، صفحه ۱۱۷)

۱۶۶- (میلاد هوشیار)
شاه عباس اول به دلایل سیاسی، نظامی و اقتصادی پایتخت را از قزوین به اصفهان منتقل کرد.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۰)

۱۶۷- (میلاد هوشیار)
اراضی خاصه متعلق به شخص شاه بود و به ویژه از زمان شاه عباس، درآمد آن برای اداره سپاه هزینه می‌شد.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۴)

۱۶۸- (میلاد هوشیار)
تاریخ‌نگاری در دوره صفوی در سه حوزه تاریخ عمومی، تاریخ محلی و تک‌نگاری ادامه یافت.
از مشهورترین آثار تاریخ‌نگاری دوره صفوی می‌توان به کتاب احسن‌التواریخ تألیف حسن بیگ روملو در زمان سلطنت شاه تهماسب اول اشاره کرد.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۳۹)

۱۶۹- (میلاد هوشیار)
در طول قرون وسطا کشاورزی پیوسته پیشرفت کرد، اما این پیشرفت چندان محسوس نبود. اختراع خیش آهنی، بهره‌گیری وسیع از اسب در امور زراعی و استفاده درست از کود حیوانی، موجب بهبود کشاورزی و افزایش محصول شد.
(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر بربر، صفحه ۱۶۵)

۱۷۰- (میلاد هوشیار)
نهیض پروتستان وحدت کلیسای کاتولیک را از میان برد و باعث بروز سلسله جنگ‌های مذهبی میان پروتستان‌ها و کاتولیک‌ها شد که بخش‌های وسیعی از اروپا را فرا گرفت. این نهیض همچنین به تقویت پادشاهان و دولت‌های ملی و رشد اندیشه ملی‌گرایی در اروپا کمک فراوانی کرد. پیامد دیگر نهیض پروتستان، تضعیف قدرت کلیسای کاتولیک و کاهش نقش آن در زندگی مردم و جوامع اروپایی بود.
(تاریخ (۲)، اروپا در قرون وسطا و عصر بربر، صفحه ۱۸۶)

جغرافیا (۲)

۱۷۱- (فاطمه سقایی)
زبان، عنصر اصلی گسترش یک فرهنگ است؛ زیرا انسان‌ها از طریق آن، اطلاعات، تجربه‌ها، ارزش‌ها و آداب و رسوم خود را به دیگران و نسل‌های بعدی منتقل می‌کنند.
(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۶۹)

۱۷۲- (فاطمه سقایی)
زادگاه ورزش هاکی، کانادا است و نمی‌توان آن را از مصادیق پدیده پخش فرهنگی به حساب آورد؛ چرا که در پخش فرهنگی، پدیده از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد.
(جغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۷۹ تا ۸۱)

۱۵۷- (فاطمه سقایی)
زمین‌لرزه و آتش‌فشان از مخاطرات طبیعی دارای منشأ درون‌زمینی هستند. فرایندهای اقلیمی مانند سیل، صاعقه و طوفان دارای منشأ برون‌زمینی هستند.
(جغرافیا (۳)، مخاطرات طبیعی، صفحه ۸۲)

۱۵۸- (فاطمه سقایی)
برای اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از یک زمین‌لرزه (شدت)، از مقیاس مرکالی و برای اندازه‌گیری مقدار انرژی آزاد شده از زمین‌لرزه (بزرگی)، از مقیاس ریشتر استفاده می‌شود.
(جغرافیا (۳)، مخاطرات طبیعی، صفحه ۸۴)

۱۵۹- (مهمد علی فطیمی باگی)
میزان تخریب و خسارت‌های ناشی از نزدیک شدن گسل‌های هم‌گرا نسبت به سایر گسل‌ها، بیشتر است. سایر گزینه‌ها، گسل‌های واگرا هستند.
(جغرافیا (۳)، مخاطرات طبیعی، صفحه‌های ۸۴، ۸۶ و ۸۷)

۱۶۰- (آزاده میرزایی)
ایران در مرکز کمربند آلپ تا هیمالیا قرار دارد و در چند دهه اخیر بیشترین تلفات انسانی، در زلزله‌های ایران، مربوط به زمین‌لرزه رودبار بوده است.
(جغرافیا (۳)، مخاطرات طبیعی، صفحه ۸۸)

تاریخ (۲)

۱۶۱- (میلاد هوشیار)
اعراب مسلمان، نخست در قادسیه سپاه ایران را به سختی شکست دادند و تیسفون، پایتخت پراوازه ساسانیان را پس از مدتی محاصره، تسخیر کردند.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۸۲)

۱۶۲- (میلاد هوشیار)
میزان اثرگذاری همه امیران و سلسله‌های ایرانی به یک اندازه نبود. طاهر ذوالیمینین و یعقوب لیث صفاری و نیز امیران سلسله‌های سامانیان و آل‌بویه که بر قلمرو وسیع‌تری فرمان می‌راندند، به مراتب تأثیر بیشتری داشتند.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۹۴)

۱۶۳- (میلاد هوشیار)
در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام‌الملک، شکلی از زمین‌داری با عنوان اقطاع که در دوره حکومت آل‌بویه رایج بود، گسترش یافت.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۱۰)

۱۶۴- (میلاد هوشیار)
شهر و شهرنشینی در عصر تیموریان برخلاف اوایل دوره مغول، دچار رکود و زوال نشد.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۱۹)

۱۶۵- (اسرا مرادی)
فاخرترین نمونه شاهنامه‌مصور شده در عصر تیموری، شاهنامه بایسنقری است که به دستور شاهزاده بایسنقر، پسر شاهرخ که سیاستمداری هنرمند و هنرپرور بود، خوشنویسی و مصور شد.
نامورترین نقاشان عصر تیموری، کمال‌الدین بهزاد بود که آثار و مکتب نگارگری او سرآغاز دگرگونی عظیمی در نقاشی به‌شمار می‌آید.
(تاریخ (۲)، ایران از ورود اسلام تا پایان صفویه، صفحه ۱۲۹)

۱۷۳-

تشریح گزینه‌ها:

گزینه ۱: «کشت غله تجاری - کشت غله تجاری»
گزینه ۲: «کشت غله تجاری - کشت تک‌محصولی»
گزینه ۳: «کشت تک‌محصولی - کشت غله تجاری»
گزینه ۴: «کشت تک‌محصولی - کشت تک‌محصولی»

(مغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه‌های ۸۷ و ۹۲)

۱۷۴-

(مغاطمه سقایی)

در نظام سرمایه‌داری جهانی بر اساس روابط و مبادله نابرابری که بین نواحی پدید آمده است، برخی نواحی نقش «مرکز» یافته و بر سایر نواحی غالب و مسلط شده‌اند. برخی نواحی نیز نقش «پیرامون» دارند که به لحاظ اقتصادی به مرکز وابسته‌اند.

(مغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۱۰۶)

۱۷۵-

(مغاطمه سقایی)

ایجاد مناطق آزاد تجاری از اقداماتی است که در راستای کاهش تأثیرات منفی تجارت خارجی بر صنایع و اقتصاد کشورها انجام می‌شود.

(مغرافیا (۲)، نوامی انسانی، صفحه ۱۰۸)

۱۷۶-

نخجوان: خودمختار

بندر هنگ‌کنگ: خودمختار

جزیره قشم: آزاد تجاری

(مغرافیا (۲)، نوامی سیاسی، صفحه ۱۱۹)

۱۷۷-

(مغاطمه سقایی)

در بخش‌هایی از زمین که امکان استفاده از پدیده‌های طبیعی برای تعیین خطوط مرزی وجود نداشته باشد، با استفاده از مختصات جغرافیایی (مدارها و نصف‌النهارها)، خط مرزی تعیین می‌شود؛ مانند مرز بین کانادا و آمریکا.

نکته: مرز ایران و افغانستان نیز مصنوعی است؛ اما به‌جای استفاده از مختصات جغرافیایی، دو کشور با توافق هم، مرز را بر روی زمین تعیین و علامت‌گذاری کرده‌اند.

(مغرافیا (۲)، نوامی سیاسی، صفحه ۱۳۲)

۱۷۸-

(مغاطمه سقایی)

در نظام سیاسی فدرال، کشور به چند ایالت تقسیم می‌شود و ایالت‌ها اختیارات زیادی دارند؛ مانند استرالیا.

در نظام سیاسی تک‌ساخت، کشور به واحدهای سیاسی و اداری کوچک‌تر مانند استان و شهرستان تقسیم می‌شود؛ اما حکومت مرکزی حدود اختیارات آن‌ها را تعیین می‌کند؛ مانند ایران.

در نظام ناحیه‌ای و ترکیبی، بخش اعظم کشور به‌صورت تک‌ساخت است فقط یک یا چند بخش کوچک به‌صورت ناحیه‌ای و خودمختار اداره می‌شوند؛ مانند عراق.

(مغرافیا (۲)، نوامی سیاسی، صفحه‌های ۱۳۸ و ۱۳۹)

۱۷۹-

(مغاطمه سقایی)

سیاست عبارت است از علم اداره یک کشور یا حکومت‌داری.

(مغرافیا (۲)، نوامی سیاسی، صفحه ۱۴۲)

۱۸۰-

(مغاطمه سقایی)

برخی معتقدند نظریه مکیندر راجع به هارتلند یا قدرت خشکی در سیاست‌های جنگ‌طلبانه آلمان، هجوم این کشور به کشورهای مجاور و بروز جنگ‌های جهانی اول و دوم، بی‌تأثیر نبوده است.

(مغرافیا (۲)، نوامی سیاسی، صفحه ۱۳۴)

جامعه‌شناسی (۳)

۱۸۱-

(مبیناسارات تاپیک)

پذیرش بیشتر شیوه فرهنگی سلطه ← هژمونی

حکومت پاپ بر واتیکان و کلیسای جهانی کاتولیک ← موناشری

به رسمیت نشناختن حقیقت و فضیلتی مستقل از خواست مردم ← لیبرال دموکراسی

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۵۹، ۶۲ و ۶۳)

۱۸۲-

(مبیناسارات تاپیک)

جامعه‌شناسی انتقادی: یافتن راهی برای داوری علمی درباره ارزش‌های اجتماعی به ویژه در عرصه قدرت را ضروری می‌داند.

جامعه‌شناسی تفسیری: به توصیف ارزش‌ها و نظام‌های سیاسی بسنده می‌کند.

جامعه‌شناسی تبیینی: قدرت را به‌عنوان یک پدیده خنثی و فاقد معنا مطالعه می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه ۶۶)

۱۸۳-

(مبیناسارات تاپیک)

تشریح عبارات نادرست:

- اغلب جهان‌های اجتماعی رعایت حق و مقابله با باطل را لازم دانسته‌اند.

- در یک جهان اجتماعی، نظام سیاسی نمی‌تواند مستقل از نظام‌های دیگر مانند، نظام فرهنگی، اقتصادی و ... باشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، قدرت اجتماعی، صفحه‌های ۶۴ و ۶۵)

۱۸۴-

(پارسا هیبی)

تشریح گزینه نادرست:

قشربندی اجتماعی توسط انسان‌ها پدید آمده و تداوم یا تغییر آن نیز به دست آن‌ها است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه ۷۳)

۱۸۵-

(پارسا هیبی)

رویکرد عدالت‌خواه: آزادی‌های افراد و امکان رقابت میان آن‌ها را از بین نمی‌برد.

رویکرد لیبرال: طبیعی جلوه‌دادن قشربندی اجتماعی

رویکرد مخالفان قشربندی: معتقدند مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی شده است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۷۱ تا ۷۴)

۱۸۶-

(پارسا هیبی)

رویکرد محافظه‌کار در جامعه‌شناسی: جامعه‌شناسی تفسیری و تبیینی

تفاوت در هوش: نابرابری طبیعی

نقد وضعیت موجود جامعه و ارائه راه‌حل برای رسیدن به وضعیت مطلوب‌تر:

مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسی انتقادی

(جامعه‌شناسی (۳)، نابرابری اجتماعی، صفحه‌های ۶۶، ۶۹ و ۷۶)

۱۹۳- (مبیناسارات تاهیک)
حرکت‌های اجتماعی روشنفکران چپ، در چارچوب اندیشه‌های ناسیونالیستی، سوسیالیستی و مارکسیستی بود.
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه ۱۱۰ و ۱۱۱)

۱۹۴- (پارسا هیبی)
مقاومت منفی: نخستین (نسل اول) بیدارگران اسلامی هدف جنبش عدالتخانه: اصلاح شیوه زمامداری پادشاه، حضور فعال عالمان دینی در مقابله با دولت تزاری روسیه: حاکمیت پادشاه، ظالمانه و نامشروع دانسته می‌شود و همکاری سیاسی با آن، جز در حد واجبات نظامیه انجام نمی‌شود.
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۱۳ و ۱۱۵)

۱۹۵- (پارسا هیبی)
موفقیت در حذف مستقیم کارگزاران غرب: انقلاب اسلامی ایران و انقلاب‌های آزادی‌بخش بازگشت رهبران دینی از موضع فعالیت رقابت‌آمیز به موضع مقاومت منفی: شکست مشروطه
اعلان جهت‌گیری ضد آمریکایی، ضد صهیونیستی و ضد مارکسیستی: انقلاب اسلامی ایران
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۱۷ و ۱۱۹)

۱۹۶- (پارسا هیبی)
وجه شباهت انقلاب اسلامی ایران با انقلاب‌های آزادی‌بخش قرن بیستم این بود که هر دو دارای جهت‌گیری ضداستعماری و ضدامپریالیستی بودند.
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۱۹ و ۱۲۰)

۱۹۷- (آزیتا بیرقی)
از نظر دولتمردان آمریکا، انقلاب اسلامی ایران به دلیل اینکه با بلوک شرق ارتباط برقرار نمی‌کرد، توان مقاومت نداشت و نمی‌توانست تداوم یابد و دیر یا زود بار دیگر دست‌نیز به سوی بلوک غرب دراز می‌کرد.
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه ۱۲۳)

۱۹۸- (آزیتا بیرقی)
عبارت اول ← مخدوش ساختن مشروعیت قرارداد کمپ دیوید در باور مسلمانان
عبارت دوم ← نظریه‌پردازان پایان تاریخ فوکویاما
عبارت سوم ← پر کردن خلأ معنوی فرهنگ غرب
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۲۶ و ۱۳۱)

۱۹۹- (آزیتا بیرقی)
گروه‌های ناسیونالیستی مبارز فلسطینی، اسلام را پدیده‌ای عربی می‌دانستند. جنبش‌های آزادی‌بخش قرن بیستم، تقلیدهای بدلی از انقلاب‌های مدرن بودند.
انقلاب اسلامی ایران در از دست رفتن اعتبار ارزش‌ها و آرمان‌های پس از رنسانس، مؤثر بود.
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۹ و ۱۳۰)

۱۸۷- (آزیتا بیرقی)
رشد و شکوفایی جهان اسلام از قرن سوم و چهارم ← پیامد الگوی تعارف پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه ← معنای همانندسازی
ظهور جهان متجدد ← علت پیدایش نوع جدیدی از هویت، ملی‌گرایی و وطن‌دوستی
(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۳، ۸۴ و ۸۸)

۱۸۸- (آزیتا بیرقی)
الف) سیاست هویت، محصول دوران پسامدرن است
ب) تعارف هویت‌ها به وحدت و کثرت هویت‌ها اشاره دارد.
ج) دیگچه همانندسازی یعنی تعداد کثیری از گروه‌های درگیر قومی و نژادی در ارتباط با هم یک فرهنگ مختلط می‌سازند.
د) جامعه‌شناسی انتقادی نمی‌خواهد به این وضعیت تن دهد که داوری ارزش‌ها بیرون از دایره علم صورت گیرد. داوری ارزش‌ها در درون علم صورت می‌گیرد.
(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۴، ۸۵، ۸۷ و ۸۹)

۱۸۹- (آزیتا بیرقی)
تصاویر مربوط به سیاست هویت است که می‌تواند دو چهره پیدا کند.
(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه ۸۷)

۱۹۰- (آزیتا بیرقی)
مطلوب دانستن بی‌ثباتی و تغییرات مداوم هویت‌ها ← دوره پسامدرن در هم آمیختن فرهنگ‌ها و ظهور جنبش‌های سبک زندگی، آفریقایی - آمریکایی‌ها ← مفهوم جهانی شدن
ضروری دانستن یک ساختار مشترک سیاسی و اقتصادی ← مدل تکثرگرا
(جامعه‌شناسی (۳)، سیاست هویت، صفحه‌های ۸۵، ۸۶ و ۹۰)

جامعه‌شناسی (۲)

۱۹۱- (مبیناسارات تاهیک)
تشریح عبارات نادرست:

- اعتراض روشنفکران چپ به روشنفکران نسل اول، به دلیل گریز آنان از اسلام یا اسلام‌ستیزی آنان نبود بلکه از نوع اعتراضاتی بود که طی قرن بیستم در کشورهای غربی نسبت به عملکرد اقتصادی نظام‌های لیبرالیستی و سرمایه‌داری شکل می‌گرفت.
منورالفکران غرب‌گرا همانند بیدارگران اسلامی، خواستار اصلاح رفتار دولت‌ها در کشورهای اسلامی بودند.
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۰۷، ۱۰۸ و ۱۱۰)

۱۹۲- (مبیناسارات تاهیک)
منورالفکران غرب‌گرا ← روی آوردن به اندیشه‌های سیاسی قوم‌گرایانه غرب متجدد
بیدارگران اسلامی ← به رسمیت شناختن قومیت‌های مختلف درون امت اسلامی
حاکمان سکولار ← وابستگی قدرت آن‌ها به قدرت جهانی استعمار
(جامعه‌شناسی (۲)، پیداری اسلامی و جهان بریر، صفحه‌های ۱۰۷ تا ۱۰۹)

۲۰۰

(آزیتا پیرتی)
نظام لیبرال دموکراسی را محصول نهایی تاریخ بشر می‌دانست ← فوکویاما در جهان امروز از سطح نخبگان به مردم و فرهنگ عمومی جهان اسلام منتقل شده است ← بیداری اسلامی
با آرمان‌ها و ارزش‌های مدرنی شکل گرفت که پس از رنسانس به وجود آمده بودند ← انقلاب فرانسه

(جامعه‌شناسی (۲)، بیداری اسلامی و جهان پرریر، صفحه‌های ۱۲۴، ۱۲۷ و ۱۳۱)

فلسفه دوازدهم

۲۰۱

(فاطمه‌سارادت شریف‌زاده)
فیلسوفان، موجودات مجرد از ماده را با دلیل و برهان اثبات می‌کنند. رد گزینه‌های ۲ و ۴ علم این قبیل موجودات از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست بلکه عقول حقایق اشیا را شهود می‌کنند. (رد گزینه ۱)
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه ۵۰)

۲۰۲

(نیما بواهری)
هراکلیتوس از حقیقتی به نام «لوگوس» سخن می‌گوید که هم به معنای «عقل» است و هم «نطق». بنابراین، می‌توان گفت که وی به هر دو معنای عقل توجه داشته است و «کلمه» و «سخن» نزد او ظهور و پرتو عقل محسوب می‌شوند؛ یعنی عقل نزد این فیلسوف، همان حقیقتی است که هم جهان و اشیاء ظهور او هستند، هم کلمات و سخن. (پس به نظر او همه چیز ظهور لوگوس است) بنابراین، از نظر هراکلیتوس اشیاء عالم، همان کلمات عقل و بیان علم و حکمت اویند.

در نتیجه می‌توانیم بگوییم از نظر هراکلیتوس حقیقت همه چیز لوگوس است و همه چیز یکی است.
پارمنیدس، دیگر فیلسوف یونانی پیش از سقراط، معتقد به وجود عقلی بود که عقل انسان برای فهم امور باید به آن متصل شود.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۲۰۳

(فرهاد قاسمی‌نژاد)
در دوره دوم حاکمیت کلیسا، فیلسوفان و حکمای مسیحی تحت تأثیر مطالعه کتاب‌های ابن‌سینا و ابن‌رشد و سایر فیلسوفان مسلمان به عقل و تبیین عقلانی مسائل دینی روی آوردند.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه ۵۴)

۲۰۴

(مهیر پیرسینلو)
عقل انسان، به کمک عقل فعال شروع به فعالیت می‌کند و به ادراک حقایق نائل می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: عالم عقول، فوق عالم طبیعت است و نه هم‌رتبه آن.
گزینه «۲»: عقول هم به خود و هم به خالق خود و هم به مخلوقات پایین‌تر از خود، علم حضوری دارند.
گزینه «۳»: عقل انسان، پرتوی از عالم عقول است که اگر تربیت شود و رشد کند، علاوه بر استدلال کردن، می‌تواند حقایق را آن‌گونه که عقول درک می‌کنند، بیابد و مشاهده کند. بنابراین کاملاً مغایر و ضد عالم عقول نیست.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۵۹)

۲۰۵

(فرهاد قاسمی‌نژاد)
از نظر فیلسوفان مسلمان استدلال عقلی، شهود و وحی هر سه ما را به حقیقت می‌رسانند و لذا در موضوعات مشترک حتماً به یک نتیجه خواهند رسید.

(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۶۲)

۲۰۶

(فاطمه‌سارادت شریف‌زاده)
حیات عقلی مسلمانان با ظهور اسلام و تشکیل جامعه اسلامی مقارن بوده است، اما پس از نهضت ترجمه بعد از دو قرن به حیات فلسفی انجامید. البته فیلسوفان مسلمان یادگارهای فیلسوفان بزرگ یونان را آموختند و با نقد و بررسی آراء آن حکیمان، نظام فلسفی نوینی را سامان بخشیدند، اما به این معنا نیست که فارابی و ابن‌سینا سبب پیدایش حیات عقلی در جامعه اسلامی شده باشند.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه‌های ۶۸ و ۶۹)

۲۰۷

(نیما بواهری)
فلسفه اسلامی در آغاز سرشتی کاملاً استدلالی داشت و متکی بر آراء ارسطو بود. از آنجا که ارسطو در مباحث فلسفی بیش از هر چیز به قیاس برهانی تکیه می‌کرد، فلسفه اسلامی نیز صورت استدلالی قوی به خود گرفت و نبوغ استدلالی ابن‌سینا، این صورت را با ظرفیت‌ترین روش‌های آراست. این شیوه تفکر فلسفی به خاطر مؤسس اول آن، ارسطو، به «حکمت مشاء» معروف شد.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه ۷۰)

۲۰۸

(فرهاد قاسمی‌نژاد)
میانی فلسفه سیاسی فارابی متأثر از افلاطون است ولی میانی فلسفی فارابی که باعث تأسیس فلسفه اسلامی شد، متأثر از ارسطو فیلسوف یونانی است.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه ۷۱)

۲۰۹

(فاطمه‌سارادت شریف‌زاده)
فارابی معتقد است که انسان به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعان خویش زندگی کند، نه اینکه فقط جهت نیاز خودش به زندگی اجتماعی گرایش داشته باشد.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه ۷۱)

۲۱۰

(نیما بواهری)
فارابی انسان را مدنی بالطبع می‌داند و معتقد است که به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هم‌نوعان خویش زندگی کند (می‌خواهد و اراده می‌کند، نه این‌ناگاهانه و ناخواسته در اجتماع قرار بگیرد). به عقیده فارابی، مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد؛ لذا هدف اصلی جامعه و مدینه، سعادت در دنیا و آخرت است. (پس انسان سعادت را فطرتاً می‌خواهد)

ریاست جامعه باید بر عهده کسی باشد که روحی بزرگ و سرشتی عالی دارد و به عالی‌ترین درجات تعقل رسیده است که بتواند احکام و شرایع را دریافت کند.

(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه ۷۱)

۲۱۹- (کتاب آبی)
فراپی انسان را مدنی بالطبع می‌داند و معتقد است به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هموعان خود زندگی کند.
(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه ۷۱)

۲۲۰- (کتاب آبی)
رئیس مدینه فاضله باید به صورت بالفعل به عالی‌ترین درجات عقل رسیده باشد نه اینکه بالقوه بتواند برسد (و هنوز نرسیده باشد)
(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه ۷۲)

منطق

۲۲۱- (فرهاد قاسمی نژاد)
این استدلال معتبر است (صورت استدلال درست است زیرا تمام شرط‌های اعتبار استدلال را داراست) ولی چون مقدمه دوم نادرست است (یک قضیه کاذب است)، نتیجه نادرست است.
(منطق، سنن‌نگری در تفکر، صفحه ۱۰۵)

۲۲۲- (فرهاد قاسمی نژاد)
در این جا گوینده به مخاطب هشدار می‌دهد که اگر می‌خواهی میان مردم انگشت‌نما نشوی و مورد اذیت و آزار قرار نگیری باید با مردم هم‌رنگ شوی. یعنی از راه ایجاد ترس در مخاطب، حرف خویش را به او می‌قبولاند که مغالطه توسل به احساسات است.
(منطق، سنن‌نگری در تفکر، صفحه ۱۰۹)

۲۲۳- (فاطمه سادات شریف زاره)
مغالطه توسل به احساسات از طریق طمع، ترس، تحرم، وجود حس خودخواهی و تملق و چاپلوسی و وجود تعصب و ... ایجاد می‌شود، اما تمجید و نسبت دادن صفات شایسته، مغالطه تله‌گذاری است. چون در آن سعی می‌شود ویژگی‌های خوب و شایسته‌ای را به نظریه‌ای باطل یا معتقدان آن نسبت دهند.
(منطق، سنن‌نگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۹ و ۱۱۰)

۲۲۴- (نیمه پواهری)
در این روش برخلاف مغالطه مسموم کردن چاه، ویژگی‌های خوب و شایسته‌ای را به نظریه‌ای باطل یا معتقدان به آن نسبت می‌دهند و برای افراد تله می‌گذارند تا به سمت پذیرش آن گرایش پیدا کنند.
(منطق، سنن‌نگری در تفکر، صفحه ۱۰۹)

۲۲۵- (مجید پیرسینلو)
در مغالطه مسموم کردن چاه، فرد مغالطه‌گر بدون ذکر دلیل، تنها ویژگی‌های ناشایست و نامناسبی را به یک نظریه یا پیروان آن نسبت می‌دهد تا هیچ‌کس جرئت نکند به آن نظر توجه کند یا آن را بپذیرد. در اینجا هم نویسنده این کتاب، روی جلد کتاب خود، به مخالفان مطالعه آن، بدون کوچک‌ترین توضیحی لقب خیانتکار داده است.
(منطق، سنن‌نگری در تفکر، صفحه ۱۰۹)

۲۱۱- (کتاب آبی)
جامع‌ترین تعریف از عقل این است: «عقل توانمندی‌ای (استعدادی) که به کمک آن استدلال می‌کنیم.» بنابراین، استعدادی که انسان برای استدلال‌آوری از آن کمک می‌گیرد، می‌تواند جامع‌ترین تعریف از عقل به حساب آید؛ زیرا می‌تواند هر استدلالی در هر حوزه‌ای را شامل می‌شود.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه ۳۹)

۲۱۲- (کتاب آبی)
فیلسوفان الهی، قوه استدلال را مرتبه نازل و پایین عقل مجرد می‌شمارند و می‌گویند توانایی بشر در ساختن مفاهیم کلی، پرتوی از همان عقل مجرد است که در وجود هر انسانی وجود دارد.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه ۵۰)

۲۱۳- (کتاب آبی)
فیلسوفان گذشته مثل ارسطو و ابن‌سینا عقیده داشتند که عقل مفاهیم فلسفی را از واقعیت گرفته و انتزاع کرده است.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۱)، صفحه ۵۴)

۲۱۴- (کتاب آبی)
برخی جریان‌ها می‌کوشیدند نشان دهند که برخی روش‌های عقلی در مسائل دینی کاربردی ندارند و کسانی که از این روش‌ها استفاده می‌کنند، مرتکب خطا می‌شوند؛ به همین دلیل درصدد محدود کردن اعتبار و کارآمدی عقل بر می‌آمدند.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۵۶)

۲۱۵- (کتاب آبی)
تنها گزاره «ب» صحیح است و سایر گزاره‌ها نادرست هستند. عقل، اولین مخلوق خداوند است و خداوند خودش در سلسله عقول قرار ندارد. فیض خداوند از طریق عقول به عوالم دیگر می‌رسد و عقول به خود و خالق خود و مخلوقات بعد از خود علم حضوری دارند.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۵۹)

۲۱۶- (کتاب آبی)
چون ما انسان‌ها توانمندی‌های عقلی محدود و متفاوتی داریم، ممکن است از استدلال‌های عقلی درست استفاده نکنیم و به نتایج نادرستی برسیم و احساس کنیم میان دستاوردهای عقل ما و داده‌های وحی تعارض‌هایی وجود دارد.
(فلسفه (۲)، عقل در فلسفه (۲)، صفحه ۶۲)

۲۱۷- (کتاب آبی)
نهیض ترجمه متون از زمینه‌های حیات فلسفی جامعه اسلامی بود؛ اما از زمینه‌سازی‌های دین اسلام برای حیات عقلی نبوده است.
(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه ۶۸)

۲۱۸- (کتاب آبی)
فراپی در فلسفه سیاست نظریه‌پرداز بود و دیدگاهی ویژه مطرح کرد که به دیدگاه افلاطون نزدیک است. بنابراین، در فلسفه سیاست نظریه‌ای مطابق با دیدگاه افلاطون ندارد. بلکه تنها نظریه‌اش به دیدگاه او نزدیک بود.
(فلسفه (۲)، آغاز فلسفه در جهان اسلام (۱)، صفحه‌های ۷۰ و ۷۱)

فلسفه یازدهم

۲۳۱- (مبیر پیرسینلو)
فعل طبیعی، کارهایی است که انسان برای رفع نیازهای خود انجام می‌دهد. مانند خرید، کار، خواب و ...

فعل اخلاقی، کارهایی است که مورد ستایش و تحسین یا مذمت و سرزنش واقع می‌شوند. مانند احسان و کمک به دیگران و ...

جمشید دیروز بعد از استراحت (۱)، ناهار خورد (۲) و به مادرش برای خرید منزل کمک کرد (۳). بعد به باشگاه رفت (۴). شب در مسجد برای سبیل‌زدگان سیستان و بلوچستان کمک جمع کرد (۵).

(۱) طبیعی (۲) طبیعی (۳) اخلاقی (۴) طبیعی (۵) اخلاقی
(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه ۷۲)

۲۳۲- (فاطمه سادات شریف‌زاده)
فعل اخلاقی، کارهایی هستند که مورد ستایش و تحسین یا مذمت و سرزنش واقع می‌شوند، نه فقط فعل خوب و قابل تحسین، لذا هم امانت‌داری و هم خیانت در امانت هر دو فعل اخلاقی هستند (رد گزینه ۱). قسمت اول گزینه ۲ مربوط به فعل طبیعی است. مثال گزینه ۳ مربوط به فعل طبیعی است.

(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه ۷۲)

۲۳۳- (مبیر پیرسینلو)
از نظر افلاطون «قوه غضب» انسان را در برابر خطرها و موانع دعوت به ایستادگی و عکس‌العمل می‌کند.

ارسطو معتقد است که اگر عقل بر قوای دیگر حاکم شود، انسان به اعتدال در میان قوا می‌رسد و همین اعتدال، عامل سعادت و نیک‌بختی انسان است.
(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۲۳۴- (نیم پواهری)
از نظر ارسطو اگر قوای وجودی در خط اعتدال باشد، انسان به سعادت می‌رسد. ارسطو نیز معتقد است عقل هر انسانی این اعتدال را درک می‌کند و آن را به عنوان امری درست می‌پذیرد.

رد سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: به اعتقاد ارسطو شهوت و غضب همواره در معرض افراط و تفریط هستند (نه گاهی).

گزینه ۳: پیش از هر چیز خود عقل باید رشد کرده و به درجات مناسبی از معرفت دست یابد.

گزینه ۴: فرد دارای جریزه، به دنبال طرح شبهات و گیر انداختن دیگران است.
(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه ۷۴)

۲۳۵- (فاطمه سادات شریف‌زاده)
افلاطون می‌گوید اگر عقل حاکم باشد، قوه عقل به صفت حکمت می‌رسد و قوه غضب متصف به شجاعت می‌شود (رد گزینه‌های ۱ و ۳) (در گزینه ۱ حاکمیت وجدان دیدگاه کانت است). از نظر ارسطو حدوسط و اعتدال قوای عقل و غضب به ترتیب حکمت و شجاعت است. (رد گزینه ۴) (در گزینه ۴ دیدگاه اخلاقی هابز بر اساس مصلحت و منفعت می‌باشد).

(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۲۳۶- (نیم پواهری)
از نظر کانت هر کاری که انسان آن را صرفاً برای اطاعت از وجدان خود انجام دهد و هیچ‌گونه هدف و منفعت شخصی در آن نداشته باشد، خیر اخلاقی شمرده می‌شود.
(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه ۷۵)

۲۲۶- (فرهاد قاسمی‌نژاد)
در مغالطه تله‌گذاری برای افراد تله می‌گذارند تا به سمت پذیرش آن مطلب گرایش پیدا کنند (گرایش به معنی پذیرش نیست) و در نتیجه با آن طرح یا آن نظریه مخالفت نکنند.

(منطق، سنسگری در تفکر، صفحه ۱۰۹)

۲۲۷- (مبیر پیرسینلو)
در این سخنان، مدیر شرکت ویژگی‌های خوب و شایسته‌ای را به کسانی که نظرش را بپذیرند می‌دهد و برایشان اصطلاحاً تله می‌گذارد تا به سمت نظرش گرایش پیدا کنند. همچنین به تحریک احساسات جمع و برانگیختن حس ترحمشان می‌پردازد.

(منطق، سنسگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۱)

۲۲۸- (نیم پواهری)
در مورد «الف»، «کوچک‌ترین آشنایی با تفکر منطقی» یک ویژگی معمولی و مسلم برای هر انسان سالم است. اما فرد گوینده آن را از مخالفان خود سلب کرده است: مغالطه مسموم کردن چاه

در مورد «ب»، «توجه کم به یک اثر هنری» را یک ویژگی مثبت و دلیل بر ارزش بالای آن دانسته است و همه آثار واجد چنین وصفی را آثار هنری بارزش قلمداد می‌کند و در پایان صفتی مثبت را به مخاطب (به شرط موافقتش) نسبت می‌دهد: مغالطه تله‌گذاری

در مورد «ج»، با اشاره به فقیرزاده بودن کاندیدای انتخابات سعی در برانگیختن احساسات حاضران دارد، در حالی که این ویژگی وی رابطه‌ای الزامی با برنامه‌های او برای رفع مشکلات اقشار تهی‌دست ندارد: مغالطه توسل به احساسات

(منطق، سنسگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۱)

۲۲۹- (فاطمه سادات شریف‌زاده)
در عبارت اول شخص با تهدید کردن سعی در تحریک احساسات دارد. (مغالطه توسل به احساسات) در عبارت دوم گوینده با بزرگ جلوه دادن ساعاتی که در مدرسه است می‌خواهد درس نخواندن خود را توجیه کند. (مغالطه بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی)

(منطق، سنسگری در تفکر، صفحه‌های ۱۱۰ و ۱۱۲)

۲۳۰- (فرهاد قاسمی‌نژاد)
تمجید همان نسبت دادن ویژگی‌های خوب به مخاطب است. (تله‌گذاری) تهمت نسبت دادن ویژگی ناشایست به مخالف است؛ برای این که فرد جرئت مخالفت با یک عقیده نداشته باشد. (مسموم کردن چاه)

در تبلیغات سعی می‌کنند با بزرگ‌نمایی یا کوچک‌نمایی مطالب بر ذهن افراد تأثیر بگذارند. (بزرگ‌نمایی یا کوچک‌نمایی)

ایجاد حس طمع (تلمیع) یکی از مواردی است که در مغالطه توسل به احساسات از آن استفاده می‌شود.

(منطق، سنسگری در تفکر، صفحه‌های ۱۰۹ تا ۱۱۲)

۲۴۴- (مریم امیری)
سمت راست این پیوستار بیانگر وضعیت سلامت کامل و سمت چپ بیانگر مرگ است و میان این دو درجات مختلفی از سلامت نشان داده شده است؛ نداشتن ملاک‌های مثبت سلامت روانی به معنای ناتوانی کامل و شدید فرد نیست.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۸۹ و ۱۹۰)

۲۴۵- (مهسا عفتی)
فرد در مقابله انجام دادن رفتارهای تکانشی و بدون فکر و تأمل، از لحاظ هیجانی به شدت تحریک می‌شود؛ به طوری که بر هیجانات و رفتار خود کنترل ندارد، بسیار عصبی و پرخاشگر است و حتی ممکن است به خود یا دیگران آسیب برساند.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه ۲۰)

۲۴۶- (مهدی ابراهیم مازنی)
هنگام روبه‌رو شدن با موقعیت، فرد ابتدا بر اساس برداشت اولیه خود، آن را ارزیابی می‌کند؛ در صورت فشارزا بودن موقعیت (یعنی ارزیابی فرد از موقعیت به عنوان یک موقعیت تهدیدکننده)، فرد کنترل شخصی خود را ارزیابی می‌کند.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه ۱۹۸)

۲۴۷- (فرهاد تراز)
برنامه‌ریزی زمان‌بندی شده، استفاده از روش‌های حل مسئله و ... از روش‌های سازگارانۀ کوتاه‌مدت برای مقابله با فشار روانی می‌باشند.
تشریح گزینه‌های دیگر:
گزینه «۱»: کنترل شخصی افراد در برابر فشار روانی متفاوت است.
گزینه «۲»: افراد همیشه نمی‌توانند فشارآورهای روانی را برطرف کنند.
گزینه «۳»: فشار روانی صرفاً امری بیرونی نیست، بلکه تا اندازه‌ای به ارزیابی فرد از کنترل شخصی خود نیز بستگی دارد.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۹۸ و ۲۰۳)

۲۴۸- (سوفیا خرفی)
علی‌رغم احساس تهوع، ولی به دلیل این که فرد بدون مداخله درمانی بهبود یافته است؛ بنابراین در قسمت زندگی نسبتاً سالم در پیوستار سلامت و بیماری قرار دارد.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه ۱۸۹)

۲۴۹- (کتاب آبی)
عبارت داده شده به دو مورد راهنمایی و مشورت گرفتن از دیگران و تأثیر مذهب بر سلامت از راه مستقیم (توکل به خدا) اشاره دارند. گزینه‌های «۱» و «۲» مربوط به تأثیر مذهب بر سلامت از راه مستقیم و گزینه «۴» مربوط به راهنمایی و مشورت گرفتن از دیگران است.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۲۰۳ و ۲۰۴)

۲۵۰- (سوفیا خرفی)
به ترتیب عدم بازبایی اطلاعات از حافظه، سرخ شدن گوش، اضطراب و پرتاب وسایل شخصی، اشاره به علائم شناختی، جسمانی، هیجانی و رفتاری فشار روانی دارد.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه ۱۹۷)

۲۳۷- (فرهاد قاسمی نژاد)
از نظر فیلسوفان طبیعت‌گرا از آنجا که انسان زندگی اجتماعی دارد ناگزیر است، منفعت دیگران را نیز رعایت کند؛ زیرا در غیر این صورت منفعت خودش نیز حفظ نمی‌شود.
(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

۲۳۸- (فاطمه سارانت شریف‌زاده)
ابن‌سینا و دیگر فلاسفه مسلمان دیدگاهی نزدیک به ارسطو دارند. آنان نیز عقل را منبع شناخت فضیلت‌ها و ردیلت‌ها می‌دانند. عقل فضیلت‌هایی مانند عدل و احسان را کمالاتی می‌داند که باعث رشد و کمال روح می‌شود. فلاسفه مسلمان معتقدند انسان بعد از اینکه با عقل فضایل و ردائل را شناخت، با پشتوانه ایمان به خدا می‌تواند آن را تقویت نماید.
(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه‌های ۷۶ تا ۷۸)

۲۳۹- (نیمه پواهری)
افلاطون معیار عقلی در شناخت اخلاقیات را میان همه انسان‌ها مشترک و ثابت می‌داند که با گذشت زمان تغییر نمی‌کند؛ ارسطو نیز معتقد است عقل هر انسانی این اعتدال را درک می‌کند و آن را به عنوان امری درست می‌پذیرد. (اشتراک)

افلاطون حاکم شدن عقل را برای متصف شدن آن به صفت حکمت و اعمال کنترل بر سایر قوا کافی می‌داند. ولی ارسطو معتقد است ابتدا عقل نیز باید رشد کرده و به درجات مناسبی از معرفت دست یابد تا خودش دچار افراط و تفریط نشود. (اختلاف) (فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه‌های ۷۳ و ۷۴)

۲۴۰- (نیمه پواهری)
کانت می‌گوید انسان در خیر اخلاقی هیچ گونه هدف و منفعت شخصی نمی‌جوید، اما این به این معنی نیست که فعل اخلاقی بدون انگیزه است. انگیزه فعل اخلاقی اطاعت از وظیفه و وجدان است.
از نظر فیلسوفان طبیعت‌گرا این امور ارزش حقیقی ندارند و فضیلت شمرده نمی‌شوند، اما به این معنا نیست که فاقد هرگونه ارزش هستند. بلکه برای حفظ منافع و حیات اجتماعی وضع شده‌اند.
(فلسفه (۱)، انسان موبور افلاق‌گرا، صفحه‌های ۷۵ و ۷۶)

روان‌شناسی

۲۴۱- (فرهاد علی نژاد)
روان‌شناسی سلامت، شاخه‌ای از روان‌شناسی است که از یافته‌های این علم برای پیشگیری و درمان بیماری‌های جسمی بهره می‌برد.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه‌های ۱۸۹ و ۱۹۰)

۲۴۲- (مهسا عفتی)
برخی از مسائل روانی در ایجاد انواع بیماری‌های جسمانی مؤثر است؛ مثلاً شیمی‌دانی که در آزمایشات خود شکست می‌خورد و ناکامی‌های مکرری را تجربه می‌کند، احتمالاً به بیماری‌های قلبی - عروقی و سایر بیماری‌های جسمانی مبتلا شود.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه ۱۹۱)

۲۴۳- (مهسا عفتی)
در روش منفعل بودن، فرد دست از فعالیت برمی‌دارد و برای از بین بردن فشار روانی، تلاش نمی‌کند؛ فردی که از رسیدن به هدف خود، به کلی ناامید می‌شود، دست از تلاش برداشته و به اهداف بی‌اهمیتی مثل خوابیدن می‌پردازد.
(روان‌شناسی، روان‌شناسی سلامت، صفحه ۲۰)